

PAZMANY
PETER KALAVZZA-
NAK, TIZEN HARMADIK
könyvére való Fejelet.

Mellyet irt:

DE INVOCATIONE
Sanctorum:

AZ SZENTEKNEK SE-
güségét való hívásokról, és

KECZKEMETJC. JH.
nos Ungvari Predicator által.

BARTFÁN,

Nyomtattatott, KLEZ IAKAB által.

1622 Esztendőben.

Handwritten text in a cursive script, likely a letter or document from the 18th century. The text is dense and covers most of the page.

163. ...
Borjókút ...
...
...
...

6300

090 K/290

Handwritten text at the bottom of the page, including a date '1772' and other illegible markings.

A Z N E M E S,
 N E M Z E T E S, E S V I -
 T E Z L ̄, G ̄ N T Z I F E I E R I S T -
 V A N N A K, T A L L Y A N L A K O Z O -
 nak, mint bizodalmas jó akaró Urá-
 nak, és kedves Atyafiának, Sogo-
 rának:

Az Atya mindenható Vr Istentől, szent Fiaért az Vr Iesus Chris-
 tusért, szent Lelkének általa, kegyelmet, békeféget, és
 minden lelki iókat kévén;

H. KAKOLZI FERENC
 MEGYEI ÉS VÁROSI

Z B ̄ L C Z S A L A M O N

példa beszédéről irt könyvében,
 azt mondgya: *Doctrina viri per
 patientiam noscitur.* Az firfiának
 tudománya, bölczesége, az bé-
 keféges türés által ismertetik meg. Ezt az bölts
 mondását erőfsiti az fent Agoston Doctoris,
 mikor így b̄l: *Omnes iniquitates quae fiunt in* Aug in Psal.
terra ad tempus: omnes felicitates hominum malo-
rum: omnes labores justorum: meditantí die ac no-
cte legem Dei, nulli sunt, & tolerat omnia. Min-
 den hamisságok mellyek ez földön lésnek i-
)o(ij deig

Prov. 19.

Handwritten notes at the bottom of the page, including a large bracketed structure and illegible cursive text.

deig : minden bődögfágok az gonoz embe-
reknek : minden munkájok az igazaknak : a-
zok elöt, kik éjel és nappal az Istennek törvé-
nyéröl gondolkodnak, csak sem mik, és min-
deneket békével el ővened. Mely mondá-
fokban commendáltatik az békefeges türes,
ővenedés, hogy akar minemű nyavalya, nyo-
moruság, háboruság, ragalmazás, talállya és
báncza, az erös, alhatatos embertis, békével
mind el türi, ővenedi. Dicziretire méltó, a-
maz Bellifariusnak czelekedeti, ki az ő jól vi-
felt dolgájért, mint olvassuk az historiában,
ugy elő ment vala, hogy Iustinianus Impera-
tor uy monetat tallert veretett, melynek eggik
oldalára az maga képét verette, másikra az
Bellifariusét, imez irással: *Bellisarius Romano-
rum decus*, az Bellifarius az Romajaknak éke-
fegek : mind azon által dolga arra jutá végté-
re, hogy őme ki tolattaték, és az ut felön kul-
dulva ülvén, semmit egyebet nem őól vala,
csak ezt : *Viator, da obolum Bellisario, quem
virtus extulerat, invidia depressit, excæcavit, &
in summam paupertatem redegit.* Utön járó, adg
egy fillyért az Bellifariusnak, kit az jófágos
czelekedet fel magasztalt vala, az tisztég megh
alázá, le veté, meg vakitá és nagy őegénőgre
jutatá.

jutatá. Illyen nagy türes, szenvedés volt ebben-is.

Ez példákat bő beféddel szabhatnám en-is magamra, de hogjaz embereknek fölölem való itileteket el tavoztathassam inkább, meg elegezem ezzel, hogy az én raytam való fok próbák, nyavalyák, nyomoruságok közöt, azt itiltek fokak, sőt ugyan mondottakis, hogy hitöm, vallásom mellöl el állottam, és az Papi sták tévelygésére haylottam volna, sőt mikor az Nagyságos Drugeth Homonnay György által, Vngvári Ecclesiának prædikatoráva, ki küldvén abból, az bódog emlekezeti Balog Ianos Vramat, helyheztettem volna, és ez országban lévő kerebtyén tanítók, az Pázmány Kalauzzat feleletre el östottak volna, és ezt az articulust, *de Invocatione Sanctorum*, az bentekeknek segítségel való hívás fölöl ide Vnghvár megyére rendelték volna, ezis ezak probalásnak itiltem lenni, hogy ugyan azon, Istenben ki mult Balog Ianos Vram Vngvar megyének Esperestje, én reám illyen begény, egy egő edényre veté, hogy megh felellyék: mint hogy peniglen, Esperestemnek és Ecclesiamnak engedelmességemet akartam mutatni, noha félve, mindazon által, miképpen az több nyavalyákat,

kat és próbákat békével türtem, szenvedtem, ugy eztis, és az én vékony erőm szerént, nem magamtul, hanem az bölcz, tudos embereknek irásokból meg feleltem, mellyel meg bizonijtottam hogy hitömet, vallásomat el nem arultam, pribikké nem löttem, sem lenni nem akarnék, tudván kinek és kibé hittem, s-hívek, hanem az én vékony erőm szerént, ez igaz és keresztjéni hitet inkább oltalmaznám az menijre lehetne, mind tanítóómal, s-mind irasoczkámmal. Hogy peniglen, ez kis irasoczkát én most böm eleibé boczatom, és kegyelmednek Tisztelendő Vram offeralom, nem azért cselekesem, hogy másoknak præjudicalnak, kik ugyan ezen Pázmány Kalauzának feleletiben fokat faradoztanak, kiknek még csak farujok kötelének oldalára sem volnék elégfeges, vagj hog ezzel azokat pirongatni láttatnám, holot csak tekintetektülis azoknak röttögnem kelle-ne, hanem inditottanak engemet erre imez okok: I. Hogy azoknak kik en felölem, mint ez elöt-is mondani, olyan itiletben völtanak, vagy vólnának, hogy vallásom és hitöm mel-löl el állanék, akar Vri, Nemes, akar Egyházi és közönfeges rendbeli emberek legyenek bá-jo. bé dugattassék. II. Hogy reám bizatta-

tottistben, se Istenemnek, se Ecclesiamnak,
 röstnek, tunyának lenni ne találtaffam, mert
 jay annak, sőt átkozot az, mint meg vagyok
 irva, *qui opus Domini fraudulentè facit*, az ki
 az ő Vrának dolgát czalárdúl czelekebi. III.
 Hogy kegyelmednek, Tisztelendő Vram jó a-
 karattyáért, mellyet mind bebesében, savábá
 én hozzám méltatlan atyafiához, mind jelen
 mind tavól létemben, mások előtis meg muta-
 tot, mint Istent felő, keresztényen embernek, ha-
 láado vóltomat meg mutassam, és kegyelme-
 det magamhoz inkább kapczollyam, édesicsé,
 ez mellet az kegyelmed jó hírét nevért terjez-
 zem. Ha azért ez kis munkának kedves vól-
 tát látom kegyelmed előt több effle dolgockal
 igyekezem kedveskedni kegyelmednek.

Tartsa meg Isten kegyelmedet jó egészes
 állapotbá sok estendőkig, az ő nevének dicsi-
 retire és Anyas. egyháznak épületire Amen.

Ex Musæo Vnghvariensi, die 20. Augusti
 Anni 1618.

Kegyelmednek szegény Atyafia sógora
Keczkemeti Iános Vnghvári Prædikator.

Ad Lectorem.

DE LIBRO REVERENDI ET
MONIMENTIS SCRIPTORUM CELEBRIS
Viri, Domini IOANNIS C. KECZ-
kemeti, Pastoris Ecclesiæ Vngh-
variensis.

VT DEVS est unus, dubijs in rebus Asylum
Sic unum, veluti te docet iste liber.
Ergo Papistarum vesana mente profectum est
Dogma, iubens sanctos cum prece adire viros;
Nostra premunt vario cum corda pericula casu
Auxilium nequeunt atq; videre Dei.
Id duce, tu poteris cognoscere amice, IOANNES,
Tradit enim in precibus rite sequenda pijs.

GREGORIUS VAATZI

Pastor Ecclesiæ Gualszecziensis

IKONYVÁR

Epigramma,

INSCRIPTVM PARENTIS, PRO
responsione decimi tertij libri, Petri Pazman-
ni: De Invocatione Sanctorum,

Divorum cultus, nec non subsidia, quam sine
Nunc infrugifera, displiceantq; loco.
Pazmanni scriptum cum tu pater optime solvis
Hoc scripto mirâ dexteritate doces.

Ioannes P. Keczkemetinus filius.

PAZ-

PAZMANY PE-
TER KALAVZZANAK
TIZEN HARMADIK KÖNYVE-
RE VALO FELELET, MELLYET IRT, AZ
M E G D I C Z Ö V L T S Z E N T E K -
 nek Tiszteletiről, és Segitsegől va-
 lo hívásokról.

A Z Ö P O K O L R A V E -
Z E T Ö K A L A V Z Z A -
 nak tizen harmadik köny-
 vének elől járó bebedébé,
 melyet ír: De invocatione & venera-
 tione Sanctorum, az Szenteknek tisz-
 teleti, és segitsegől való hívála fes-
 lől, pöki markát, Pázmány Peter,

s: a: meri mondani, hogy amaz tudos, bölcz, Istenben el-
 nyugot Gyarmathi Miklos, Helmetzi Prædicatornak köny-
 vére, kiz ugyan ezen articulusrol, Monozlai Andras ellen irt
 vala, ez előt egy néhány estendőckel, meg felelt, melyben ol-
 talmazta az s:enteknek segitsegől való hívásokat. De mi a:z
 mondgyuk erre czak, hogy *quedam dicuntur, sed non sunt, se-*
 letnek és általmazásnak mondgya, de nem az: Meri az fele-
 let, nem bitockal, árockal, morgolodással. hanem czendesség-
 gel létsen, kivásképpen ha bizik igasságához, és tanui igazak-
 létsnek, Iol mondoua amaz Poëta:

Disputatio
 est placida
 collocutio re-
 sponsonibus
 & interroga-
 tionibus;
 Cum

AZ SZENTEKNEK SEGITSEGÖL

Cum duo contendunt sapientior ille putatur,

Qui moderari iram scit ratione suam.

Nem felelet azért írásra, az iambor ellen, hanem csak haszragból, es fel bozdukt elméből valo czározás, czel hányas, es agnó, s-bába lölte bešed. Mert nem hogy ő, ki csak nem régen czušor kí az Iesuitáknek kohokból, de megh az ki sok údókiúl fogva abban koholtatott is, tudna arra meg felelni, holott mayd inkább minden sectioia, lineáia, annak az könyvnek, az Iesuiták könyvökből (magok hamisítáfará) sódógeuetet, (hanem ha magokat czapdoslak arizúl, mint hogy gyakoria ugy is cselekedőnek) Azért az kegyes olvasoi, mint hogy Pazmány Pető is arra az ő czározgo könyvére, ugy mi is, az Gyarmati Miklos Vram könyvére igazittuk, mellyet ha kí meg söröz, es sörögalmatossan olvas, ez articulus felől, az mi értelmünket igazznak, az óvéket penig hamisnak, meg tapashtallya lenni. Erre valo képest, mijs itt, róvidebben söllunk, mint illenek rola. Hogy peniglen: iob modgyával, ez Pázmány Péter Katauzzának, tizen harmadik könyvére meg felelhettünk, mint ő, ugy mijs ez írást három részekre osztjuk.

I. Minemő tisztelettel kel illetnünk az meg holt sienteket?

II. Illiké őket segitűgűl hinünk?

III. Az ő ellenek tamaštot locufokat akarja rontani, de mi azokat ő ellenek meg oltalmazzuk.

ELSŐ RÉ- SZE.

MINEMŐ TISZTELETTEL
böczűllyük az Szentöket.

FAustus Manichæus mondását hozza Pázmány elő, melyben kárhoziatta az Bálványozást, s az
mons

mondotta hogy bintén ugy tisztelik ok az bentekeket, mint az pogányok az ő Bálvány Isteneket, kire seledni akar Sz. Agoston mondásával, holott ő. Agoston így szól. Tisztellyuk ugy mond az Martyromokat, azon berteinek es tisztelnek nemével, mellyel itt ez világon való Istennek hivi tisztelnek melyre sok irásokat congeral. Rom. 15. v. 30 2, Cor. 1. v. 11. Coloff. 4. v. 3 1. Theff. 5. v. 25. &c. Mely irásokban, nem az megholt bentekeknek, hanem az élőknek egy másferi, Isten előtt való esedezésekről es könyörgésekről szól az ő. Pal Apostol, de azt kel vala Pázmánnak meg bizonyítani, ha bérés tehetné, hogy az megholt bentiök imarkozzanak az élőkért, de erről idéb hátráb állunk. Az mit penig Faustus Manichæusbol citál az bálványozásnak mi voltáról, ha ugy vadnak az igék mint ő citállyais, de kétszeges, mert az vízben haló ember az árnyékhoz is kapna örömet, igazat mond Faustus abban noha eretnek, mert az ő bálványozások, az Pogányokérül, egy pontot sem különböz, sőt azoktul vóték, es ezerlétek, mert miképpen az pogányok minden országokat, tartományokat, városokat, falvakat, bőlőknek, földeknek természet, betegségeket, &c. az ő pogány Isteneknek gondgyavisele alá bízta es rendelék, bintén ugy az Pápi sták is az bentekeknek. Magyar országot Sz. István, Sz. Lázló, Lajos Királyoknak. Mariának es Ersebeinek adták. Német országot ő. Györgnek. Lengyel országot Szanislonak. Muska országot Sz. Miklosnak. Romában Sz. Pál Sz. Peter tisztelik. Velentzében Sz. Mark. Béczben Sz. István. &c. Az eget Maria ugy mint Második Királyné asszony biria, ugy az földet is minden bentekekkel együt. Az hegyeket Eustachius. Az Tengert Sz: Miklos Christoffal. Az menydörgéseket Scholastica sűz &c. Az betegségeken gyógyulást kérnek es várnak ő rőlők. Hídeg-lelésben Petronella sűzítől, Dög hazálban Sebestiéntől: Arénában Sz: Benedekitől. Gyermekek sűtésben Magdolnától. Fő-fáiában, Anastasiustól. &c.

August. Tom
6. lib, 2c.
contra Faust.
cap. 21,

Es miképpen az Pogányok czelekedésnek vala, az ő pogány Deut. 4. v. 3.

A Z SZENTEKNEK SEGITSEGÖL

Exod. 20. v. 4.
Efa. 40. v. 19.
42. v. 17. 44.
v. 9. Sap. 14.
v. 11.
a Arnob lib. 1.
b Arnob lib.
6.
c Aug. con-
tra Faust. lib.
20. cap. 3.
d Arnob. lib 3

Istennel: sőtén azonképpen czelekednek az Pápiák az ő bálványokkal, mellyeknek Isten, még csak czinálását is meg tiltotta. Lásd meg, ez márgon jegyeztetet locufokot. Mert ezek is, mint az pogányok, az láthatatlan Istent bizonyos formában iriák, faragiák, es czinállyák, holott az Istent senki nem látta, mint az irás mondgya. a Az pogányok az ő bálvány Isteneket az templomban tartják vala, b le borulván is mádgyák vala. Templomokat, Oliárokat nekik éppitenek vala c Viasz gyertyát nekik gyújtak vala. d Mezőket sán- to földeket, piatzokat, réteket, Templomokat veltek kerülvén buczut iárnak vala. Kamsas Pápnak hátára adván hordozzák vala. Mínd így czelekednek az Pápiák az ő bálványokkal, minnerről keresiyén olvaso, többet olvashatsz az Gyarmati Miklos könyvében, kire azt mondgya Pázmány hogy meg felelt, de világosab az napnál, hogy nem felel, hae nem csak izélczap, es hánnya az kelepizet iétova.

Tísteletre
meltok az
Szentek hárd
képpen.

I.

Az mi peng illeti az sentsőknek tístóletóket, mi azt nem tagadgyuk, az minéművek az Propheták, Apostolok, Mars tyromok, es ezekhez hasonlók, sőt mondgyuk inkább tísteletre méltoknak lenni hárdm képpen.

Először, tístefleges emlékezetben kel nállunk lenni, az ő emlékezeteknek. es ő felölők sentsül kel sullanunk es írunk. Ezt kívánnya vala az Szűz Maria magának, mikor Prophetai lélekből azt mondaná, hogy iövendőben őtet boldognak mondanák minden nemzetisgek, *Ecce beatam me dicent omnes generationes.* Hasonlóképpen mikor egy Asszonyi állat az kenetöt Christus sciére öntötte volna, affétől így söl az Christus. Bizom mondom tiénéktek, valaholou hirdeteük az Evangéliom ez féles világon, ez is, mint ez czelekedet meg hirdeteük az ő emlékezetüre. Így tístelté David Moyfest, Aáront, Phineést, es az többit, kiket elő sámlál Psa. 105. v. 106. Így az Apostol is, az Patriarchákat, Prophetákat, es az több sentsiket, kiknek kíváliképpen való hűtöket eggyenként elő sámlállya,

Luc. 1. v. 48.

Marc. 14. v. 9.

Psal: 105. 106.

Hebr. 11.

Máfod

Másodszor, tisztellyük ugy-^{is} az **szenteket**, mikor az Istennek hálákat adunk, azokéért, az io teteményekért, mellyeket ő általok az Anyaszentegyháznak meg mutatot. Erről mondgya **sz. Pál**, hogy mikoron az Ecclesiák megh hallották volna az ő meg térést, dűcsőitötték az Istent ő érette. Ezt kel cselekedni az meg holt **szentek** felől-^{is}, es így tisztellyük őket:

II.

Gal 1. v. 24.

Harmadszor, tisztellyük az ő hűtőknek, alázatosságoknak, bűlédsegeknek, poenitentia tartásoknak Isteni felelmeknek, es egyéb iofagos czelekedeteknek, mellyekkel minket fellyül haladának, az menyére Isten erőt ad reá, követéscvel-^{is}. Erre nézve az **sz. Pál**, az O es uy Testamentomban lévő **szentek**nek példái, nevezi, bizonságoknak kődének, hasonlatosság berint. Mert miképpen az kőd, az **Israel fiait**, az **pusztán által**, az **Chanaán földében vezérli** vala: azonképpen most-^{is} az **hívek**, az **mennyei Chanaánban**, az **szentek**nek példáiokkal, az **örök életre vezéreltetnek**.

III.

Hebr. 13.

Az **szentek**nek maradékokai-^{is} (az az, az Istennek **sz.** emberinek iofagos czelekedet, es példái, mellyek nekünk követésre hagyattanak) bűcsűllyük es meg őrizzük. Sőt ha valaki, valamely **szent**nek testének maradékai mutatná-^{is} is gazán, **sz.** meg bizonyíthatná hogy az legyen, noha nem volna szabad imádni, es előtők le borulván tisztelni; mindazonáltal meg nem utálnok, hanem úgy mint emlékezeiül meg tartanak, de az-^{is} úgy, hogy ha botrányozásnélkül lehetne. Hazukfag rabát, es csalárdfag, az **Papisták**nál, mostani időben az **szentek**nek reliquiáioknak, úgy mint **sz. Peter** kariatának, teteminek, es az **Christus** kőrőst-fáának &c. az **szegény** balgatag embereknek, nagy summa pénzért való őstogatása es meg tartása-^{is}, mert ha akar mely az **szentek** között, sőt az **Christus** kőrőst-fáia-^{is}, nem tudom mely nagy volt volna, bátor csak egyegy kőrőmnij őstogatatot volna benne-^{is}, ez ideig el kellett volna fogyni, holot nem mind egy helyben, hanem külömb külömb helyekben, hol egy, **sz.** hol más rész

Reliquias quoq; sanctorum colimus

Handwritten notes and signatures, including 'NB', 'J.W.C.', 'Eg. Jan', and 'an VIII. 1'.

AZ SZENTEKNEK SEGITSEGÖL.

Az Christus
kereszt fája
két felé osztá
tatot azt mód.
gyák az Pápi
stak.
Sz. Peter te
ste felől való
bolondok
dáfok az Pá
pistaknak.

a Baronius
Anal. Ecclesie.
Tom. 1. v. 3.
an Dom. 6. 4.
v. 124.
b Onophr.
de 7. urbis
Ecclesijscap.
de Basil. 5.
Pauli.
c Bellar. lib.
2. de Eccl.
Tryum. cap.
3. v. 4.
d Onophr.
lib. 7. urbis
Eccl.
e Onophr. ib.
f Galv. in ad
moit. de reliq
i Liber inferi
ptus mirabi
lia Romæ:
K Onophr de
7. urb. Eccl.
l Onophr. ib.
in Eras per
priuat. relig.
ergo.

tartattatot. Az Christus körösfája felől azt írják ő magok
az Pápi stak hogy egyik része Jerusalemben maradt, az má
sik része Constantinápolyban vitetett Constantínusnak An
nyátul s még is Romában osztogatnak mostan is, maga ott
sem volt s ki hinné azt hogy még is volna abban holot im
már több ezer esztendőnél, hogy osztogatnak, ha bíntén ott volt
volna is.

Az Sz. Péter teste felől is azt írják, hogy Romában az
Vaticanium Templomban tetetett el a egészben. Mas felől
meg azt írják, hogy b fele ugyan ott Romában más helyen
vagyon, úgy mint, in via cœstiensis. Némely része teteminek
vagyon harmad helyen, tudni illik c Constantinápolyban.
Az d fele, negyedik helyen vagyon, tudni illik Romában in
Basilica Lateranensis. Az e felenek egyik része ötödik helyen,
Romában, in Ecclesia S. Praxedis. Az f állá fakálával ösve,
Galliában Padva nevű városban. Az g fogai hét különb kü
lömb helyeken, nihol több, nihol keveseb benne, úgy mint
Romában, az h. Vintzes Anastasius Templomaiban, s. kö
röszt s. Lateranomban Szabadító, Sz. Lőrincz. Sz. Sebestyén,
Sz Braxedis, Templomában Nyolczadik helyen, h az fele
veleie, Genévában tudni illik, de az Genévi Ecclesianak re
formatioiában, bizonyosnak találattat lenni, hogy az agya
veleie helyet tartékor osztogatnak, es tartottanak. Sok i
czontyái Romában, az boldog asszony Templomában. Egy
rész k czontyának, es kezének ujjai, Romában Sz Sebestyén
Templomában. Láának l ujjai Romában in Ecclesia Praxes
dis. Vñának m pórczei vagy ízeinek czontyái Angliában,
ad D. Portulansz. Iay begény Sz. Peter, beßsogh igen féll
hánták, s még is osztogatnak, mutogatnak, kereskednek
czontaiddal, most is, maga hova lóttek azok eddig.

Az három Magufokkal is így czelekesnek, mutogatják
azoknak tetemetek Coloniában, ismét Mediolanomban,
maga az mint az irás mondgya. más uton éjeli ielenésből
meg intettetven, haza menienek s otthon holtanak meg, nem
Mediolanomban tehát, sem Coloniában. Some

VALÓ HIVASOKROL.

Somma. Nincsen egy: is az *szentek* között, kiknek ezontyokas, két vagy három, avagy külömb külömb helyeken nem mutogatnák, nem tiszteltetnék, véllék nem complárkodnának, maga ki tudja, ki hol temettet, ki hol rotadot el közöttük. Olvassuk az *szenteket* el temetteinek de idefőva temetőket őstogattatnak, es hordoztatnak tiszteltnek es imádásnak okáért nem olvassuk az *szent* írásban. Moyses felől, olvassuk hogy megholt Nebonak hegyen az Moáb földén, de kicsoda temete legyen el, nem olvassuk, sem hogy az ő teste féllal tiszteltet hordoztatot, vagy aranyban ezüstben imádásra bé foglaltatot volna, holott minden Propheciáknál nagyobb volt. Ha penigh az Istennek tisztessége, es az embereknek üdvössége, az *szentek* temetinek megtartása, vagy hordoztatása, tartozot es nézet volna, vagy mostan is nézne: bizonyára, ilyen nagy es kedves szolgálának temet el nem rőytette volna. Moyses után nem olvassunk nagyobbat Illyesnél es Enochnál, de nem találjuk, hogy ezeknek valami temető féllal hordoztatot volna, hanem tűzes fekerben az éghben felvittetnek. Elyseus felől írva vagyón, hogy megholt, eltemetett, az közöttben egy holt ember vettetik az Elyseus koporsóiban, kinek teste mikor meg érte volna Elyseusnak temet, meg elevenedet es lábára állott: de ninczen az írva hogy Elyseusnak csontya es temete idefőva hordoztatot volna, tiszteltetot volna, vagy buczu tární hozzá mentek volna, vagy óltári, s Templomot neki csináltak volna. Hozza elő Pázmány Peter: is ezen Elyseus példát, az Iesu Syrach könyvéből, hogy halála után teste idővendőt volna, de ez könyv, apocryphus, őstán bátor ugy legyen: is, de ez csoda nem azért lőtt, hogy ezzel az *szentek* nek tisztelti es imádása erősitetnek, hanem, hogy az nép az poenitentiára intetettnek. Hozza elő az Ioseph Patriárcha testének, az Israel fiaitól való hordoztatásat Moyses írásából: de ninczen az ott írva hogy azért hordoztatnak, hogy tiszteltessek vagy imádatlessék, hanem hogy ott ne hagyatassék Aegyiptomban, hanem az igeretnek földére ki vitellessék, es ott

Sanctorum
reliquiæ a-
pud veteres
neq; translati
oneq; servatæ
Példak,
Moyses.

Elias. 2. Reg.
2: v. 11.

Enoch.
Genes. 5. v.
24 Syrac. 44
v. 16. Hebr.
II. v. 6.

Elyseus 2.
Reg: 13. v. 31.

Pázmány ab-
utal az Elyse-
us példáiával
fol. 784. lib-
ri sui.

Syrac. 48. v;
14.

Ioseph.
Exod: 13. v 19
fol. 784. ipsi.

AZ SZENTÖKNEK SEGITSE GÖL

Nyisd fel az temetéseket. In egyet ugrik Pázmány, mert ő lácobnak
 fenedet Páz csontyát mondgya: ha fel nyitná az sőmét es az Bibliát meg
 mány f. ol- olvasná Iosephet találná. Iosias Király idejében, mikor az ha
 vald jobban mis Prophetaknak csontyok meg égettetik vala, az Isten em
 meg az Bib- berének koporsóia megtartatik vala, nem bontatik vala el:
 lia. mind azon által ott, semmi tiselet nem adattatik vala. Az
 2. Chron. 34. A sőnyállattul sűleitetek közöt azt mondgya Christus V
 Kőröscölő runk, nem támador nagyob kereselő Ianosnál: de mikor
 Ianos, meg őleitetet volna Herodesstől, el iőnek az ő tanítványi, es
 Matt. 11: v. 11. el temetik, nem hordozzák Processioval tetemít, sem tiseletik.
 Sz. Istvan, Sz. Istvan, Christusnak első Martyroma felől írja. Sz. Lus
 Act. 8. v. 2. kacz, hogy minek utanna megh köveztetet es holt volna,
 egyenlő akarattal az Isten felő sűriak kí vitték testét, es el tem
 mették, es nagy sűrást iőtenek raytá, nem hordozták Process
 sioval. Ha azért hasznos es üdvösséges volt volna, avagy
 még h mostan-is volna az Anyaszentegyházban, az sientek
 nek teteminek hordoztatása, es tiseleti imádással egygűt, bűt
 zonyára azt czelekedre volna, Christus előt, s. utanna is az
 Ecclesia, es ha Isten, ilyen tiseleti el akarta volna őket tisele
 tetni, mellyel ez mostan üdvös bálványoznak az Papisták,
 Megh vallya Pázmány ő s. felsége nyilvánfaggal az ő igjében rola paranczolatot
 Pázmány hogy nintsen Istennek effe hagyot volna, de sohul nincsen, mint ő maga is Pázmány
 Istennek effe Peter mondgya: hanem csak az Ecclesiának rőnd-tartáának
 lékről paran- ieleni lenni. De nem szabad, nincsen is az Ecclesiának arra
 csolatgya. authoritassa, hogy Isten igije küvül, ellene valo dolgot ren
 fol. 783 ipfi. dellyen, mellyet ha czelekezik vétekezik, es Anathéma, átok
 Gal. 3 v. 8. lében.

Azert mondgya Hjeronimus. *Spiritus sancti doctrina est, quae literis Canonicis traditus est, contra quam si quid statuunt Concilia, nefas duco.* Az Sz. Léleknek tudománya az, mely az regula berénti valo könyvekben be foglaltatik, mely ellen, ha mit végeznek az Conciliomok, nem mondom szabadnak lenni. Sz. Ambrus is azt mondgya: *Credamus & consentiamus S. Scripturae, qui nescit falli, nec fallere.* Hidgyünk es egygyezzünk az Sz. írásnak méhoságának, az mely, nem tud megczalni, es czalattatni.
 Hjeroni. in epis. & Galat.
 Ambrosi.

Az

VALO HIVASOKROL.

Az minemő írásokat az Paterék írásából cítal Pázmány Fol. 783. de Peter helt azoknak semmit nem adunk, hanem csak az mel- 784. lib. sui.
lyek az Szent írással egygyeznek: melyben valamelyek az mi hasznunkra, üdvösségünkre, tanuságunkra valok, bősegefen Rom. 15. v. 4.
és igazán fogyatkozásnélkül meg íratattanak. És Szent Pál mondásai erősíti Carolus Magnus így szólván: *In sacris li-* Carolus Ma.
teris, nihil vitiosum, nihil inconveniens, nihil impurum, nihil falsum. gnus lib. 3e
Az S. írásban, semmi ninczen vétkes, semmi helytelen, sem- cap 23.
mi tisztátalan, semmi hamis. Athanasius is: *Sufficiunt san-* Athanasius
ctae, ac divinitus inspiratae scripturae ad omnem instructionem verita- contragentes
tis. Elégsegek, az Sz. és Isteniől való írások, minden igaz-
ságnak tanulására. Valamit azert Sz. írás kövül cítal Pá-
mány Peter az Paterékből, azok ellen mi is azt mondgyuk Hjerony: ad
az Hieronymussal: *Sine auctoritate scripturarum garrulitas non* Tit. cap. 1.
habet fidem. Az S. írásoknak méltoságnélkül az czátzogás- Idem in cap.
nak ninczen helye és hűele. Ilmét *Quod de scripturis auctori-* 3. Matth.
tatem non habet, eadem facilitate contemnitur, quā probatur. Az
minck méltosága ninczen az írásból, olyan könnyen megh-
vetteshetik, mely könnyen elő hozattatik.

HIRADÁSOK ÉS
MÉG VELES VARGA
KÖNYVTÁR
MISKOLC

De vallyon mit mondana Pázmány Peter, amaz bölcz Athanasiusnak mondására, mely az Szent írástul nem lávatik különbözni, mellyet irt Sz. Antal felől, mikor halálához kö- zel volna, félvén azon, hogy az ő testének valami tisztetlet tulaydonitanának, így szólítja meg az ő barátit, vagy tanít- Athanasius
ványit: *Si qua mei vos cura, si qua patris memoria est, nullas ad* in vita S.
Aegyptum meas perferat reliquias, ne vano corpus honore servetur. Antoni.
E. Ha én reám valami gondotok vagyon, ha én rollam Ányátokrol emlekezni akartok, senki az én tetemimnek re-
sicit Aegyptusban ne vigye, hogy az én testem hűában való tisztetleuel ne illettegk. Az után így szól: *Vos igitur, humo te-*
gite, vos patris operite corpusculum: & illud quoq; senis vestri cu-
siodite mandatum, ut nemo prater vestram dilectionem, locum tu-
muli mei noverit. Ego confido in domino quod resurrectionis tempo-
re, hoc corpusculum resiliet incorruptum. Ti annakokazert az
B nyátok

AZ SZENTEKNEK SEGITSEGÖL

atyáoknak kiczin testeczkéiét az földben tegyétek, bé fedgyétek: és ennek az tí vén atyátoknak ez paranczolatját is megtarcatok, hogy senki nállatoknál egyéb, ne tudgya az én testem segemnek helyét. Bizom az Urban, hogy az fel támasdásnak ideien ez testeczke, romolhatatlanóságban fel támad, ki ő az földből. Hanem ha Pázmány *delirus senex*: ebe vesset, bolyokás vén embernek mondaná. Nem találná penigh azt, mert igaz, és az sent írásból, ez előt elő citalt locufokkal és példákkal eggyez, mellyeket az senteknek teteminek séllel való hordozásinak és tisztelgetinek, rontása ellen elő bámlálánk, és meg is magyarázánk.

Templomokat és Oltárokat az sentek tisztelgetire nem szabad építeni, sem nevekre. Aug. lib. 8. de civit. Dei cap. ultimo. Pázmány bí. nolesi,

Templomokat és Oltárokat is, azt mondgya Pázmány, hogy nem az senteknek építik, hanem az egy élő Istennek, mellyet bizonyít Sz: Agoston mondásával, ki így szól: *Nulli Martyrum, sed ipsi Deo Tempia, sacerdotia, sacrificia constituimus.* Egynek is az Martyromok között, nem építünk templomokat, sem áldozatokat nem teszünk, hanem ő magának Istennek.

KÖNYVTÁR

De itt is meg lehet írni, hogy ez az sündi Pázmány, mert az Papisták valaholot, vagy faluban, vagy városban, vagy berekben, forrásoknál, hegyen, völgyön Templomokat, vagy Clastromokat építenek. keveset találék hogy Istennek consecralnának, hanem mind az sentek nevére. Berexasban az Templomot dedicalták, minden sentek nevére. Parakon Sz. Ianosnak, Vyhelyben Sz. Imrinek, Vngvárát Sz. Miklosnak, &c. Kit Bodogasszonyak, kit S. Martonnak, kit egynek kit másnak az sentek között: mint ha Isten ő sent felsége nem volna Patrociniuma alá bé fogadni elégfeges az Templomokat, és azokban lévő Isteni tisztelgetet, hogy im Pázmány azt prætendallya hogy az sentek neve és patrociniuma alatt építik Istennek az Templomokat. Ez is az pogányoktól vötték azért, kik az ő pogány Isteneknek nevére építtették az Templomokat. Ha azért az senteknek nevekre szükséges volt volna Templomokat és Oltárokat építeni, bizonyára

Arnob: lib. 6,

zonyára

VALÓ HIVASOKRÓL.

zonyára illet volna Moysesnek, az Istennek fő szolgájának, és az Propheták közül nagyobnak nevére. Samuelnek, ki Isten előtt kedves volt. Davidnak, ki Istennek kedve szerint való ember volt, Iosíasnak, Danielnek, Ezéchiásnak, Sz. István Protomartyrnak, &c. De egyiknek sem olvassuk, sem találjuk, sem Istennek paranczolatya rolla ninczen, mint magas és vallyá Pázmány. Bolondfag hát ebben való dolgok is.

Mind azon által azt írja az ő Kalauzzában, hogy az Istennek tisztességére illik még az szenteknek napiait. Melyről mi azt mondjuk, hogy meg kell az keresiyn embernek az Christustól adattet regulat tartani, ki azt mondgya: *Quere vite primum regnum Dei &c.* Keresiitek elsőben az Istennek országát és annak igazságát, és az többi megh adattetnak. Mellyet S. Agoston így magyaráz: *Ideo facti sumus Christiani, ut plus pro anima quam pro corpore laboremus, si enim animam curaverimus, vite huius necessaria adijcientur.* Azert löttünk keresiynékké, hogy inkább viseljük gondot az lélekre, hogy nem az testre: mert ha az lélekre gondot viselendünk, ez és leibéli szükségünkre valók meg adattetnak. Ez pedig az lélekre való gondviselés, nem kötetet csak az innep napokra, hanem, miképpen hogy vitéség az embernek minden élete, úgy egész életének rendiben kel minden napon erre gondot viselni. Ha pedig az innep napokhoz az nem kötetet csak, hanem sokkal inkább az szentek napjaihoz. 1. Mert egyik nap az másíknál nem szenteb ő magában, megh tartani azért az napokat, úgy hogy egyiket el hadgyuk, másikat meg tartczuk, holott minket az Christus affele ceremóniáknak terhétől meg szabadított, babonafag. Sz. Pál szolerről mikor ezt mondgya: *Alius quidem aestimat diem prae die, alius quidem per aequae aestimat quemvis diem, &c.* Némely, úgy mond, egyik napot az másíknál fellyeb bóczüllí, némely minden napot egyaránt bóczüllí. 2. Mert az Ecclesia, Isten igjje, s paranczolatya küszül, nem kötelezheti az embereknek conscienciáitokat, bizonyos napoknak meg tartására, noha az Pápista Vraim ezzel

A szenteknek napjairól: in fol. 734-

Matth. 6. v. 33

Aug. de Temp. por. serm.

216.

A szentek napjait nem kel meg tartani,

I. Rom. 14. v. 6.

II.

AZ SZENTEKNEK SEGÍTSEGŐL

- III.** ellenkező tanítanak 3. Mert azokon az napokon, valami tiszteletet naponként Istennek kellene adnunk, s tarozunk: is meg adni, úgy mint, hálaadást, könyörgést, praedikállást, ok mind az szenteknek adgyák. 4. Mert aзи vélik, hogy azokon az napokon való szolgálateri az napnak szentiségere nézve, Isteniől inkább meg halgatának, hogy nem egyéb napokon.
- V.** 5. Mert aзи mondgyák, hogy inkább vétezik az, ki azokon az napokon valami külső dolgot czelekezik, bátor tisztelessen dolog legyen is, hogy nem az Istennek valamelyik parancsolatját által hágná. Ez az oka, hogy azokat meg büntetik: ha ki penig azon az napokon, tobzodik, rébesgekedik, tántozol, iádzik, buiálkodik, nem büntetik. 6. Mert az olyan Inxer napoknak megh tartásának ercieből aзи állítják, hogy údvölleget, örök életet nyer az ember: s ez az oka, hogy így énekelnek az szentek napiáin: *Da Deus ut veneranda solennitas devotionem nobis augeat & salutem.* Engedgyed Vr Isten, hogy ez napnak tiszteletet ceremóniáia, öregbicze mi bennünk az aitarossagot, és az hűtöt. *Item: Beatorum Martyrum pariterq; Pontificum. N. & N. nos quaesumus Domine festa tueantur.* Az szent Marttyromoknak, és egyenlőképpen ennek s ennek az Pápának innepet, kérünk Vr Isten oltalmazzon meg minket, *Item: Da Domine, ut per haec festa, aeterna gaudia consequamur.* Adgyad Vr Isten, hogy ezeken az szenteknek napiáin örökké való örömet nyerhesünk: Nem de, nem nagy bolondság, bálványozás ez, az szentek napiáin ezeket czelekedni? Hosszott csak az Istennek tiszteletire kell innepet az keresztyén embernek szentelni, mint ezt, mind az O, s mind az uy Testamentombéli innepeknek, kiktől az irás emlekezik, szentelés meg mutatja. Mert az Husvétnek, Pünkösztnek, és Saroroi innepeknek szentelése, az Istennek tiszteletire leszen vala. Így az Vy Testamentomban az vasarnap. Ezzel sohult az szent irásban, ellenkező példái senki nem hozhat. Annak felett, sem az O, sem az Vy Testamentomban ninczen sohult Istentől parancsolva, hogy az meg holt szenteknek innepet szenteljük: sem hogy akar az O, akar az Vy Testamentomban

In Brevi-
ario Romano
in communi
Sanctorum.
In communi
plurimorum
Martyrum.

Az Keresztyé-
neknek In-
nepi.

VALO HIVASOKROL.

ban valamelyik Szentnek Szentienek volna. Nem Szentlester
 Abrahamnak, ki minden híveknek ayya. Nem Moysesnek,
 Istennek kedves Solgáinak. Nem Samuelnek, Nem Ieren
 miasnak, Esaiásnak, Ezechielnak, Danielnek, Davidnak,
 nem Sz. István Mariyrnak, nem Szent Iacabnak, ki Herodes
 meg öle, nem az több Apostoloknak és Martyromoknak, sőt
 még Boldogh Assonnak, sem Szentienek az Apostolok
 Hanem annakutána találtatnak az Szenteknek innepei az
 bálványozásra, Christus születése után nyolcz száz esztendővel,
 Istent némely bizonyos Sámu innepek az Moguntiai concili-
 umban. Az után különböző különböző Papáktól, különböző különböző
 innepek, kiknek fundamentuma az Szent írásban ninczen.

Concil Me
 gunt. cap 10

Az kiknek penig innepeket Pázmány Peter, Eusebiusbol, fol. 784
 Theodoretusbol, honnan elő hoz, ugy mint Hilarius, Ma-
 ximinus, &c. mellyeket az primitiva Ecclesia mint ő monda
 gya, megh tartott, csak álom, mert azok között egyik sem
 éri, az előb elő Sámulatos Szentekkel, Propheciákkal, és Apo-
 stókkal, kiknek innepei Szentien az Ecclesia, Christus
 születése elő nyolcz száz esztendővel.

MISKOLC
 KÖNYVTÁR

Az Szent földre, mint ők nevezik, és az Szenteknek he-
 lyekre, ugy mint Romában, Compostellában, Czeftakoban,
 Laureiában Mariahoz, és több helyekre üdvességért, bűn-bo-
 rzánáért, valo buczú-iáras, farafag-ús, csak bolondfag, és
 merő bálványozás. 1. Ezért, mert, az Istennek ígéie kívül ta-
 lálatot, és sohult az keresztényeknek az Szent írásban nem pa-
 ranczolatot: az mint azért Christus mondgya. Hiában üf-
 tetetik ő emberi találmányokkal. Effele buczú-iáras penigh
 emberi találmány, mert Constantinus Czászár után találatot,
 Christus születése után mayd an: 320. melynek az Szent írás-
 ban fundamentuma ninczen. 2. Mert abban helyhezretik
 az Papisták az bűn bozánattyát, és az örök életet, mellyer
 csak Christus érdemében találharni meg. *Sanguis Iesu Christi*
emundat ab omni peccato. 3. Mert ők, az Isteni azzal az ő cze-
 lcken

A buczújárás
 rol ir fol. 7 11
 Nem kel a bu-
 czu-jarásnak
 lenni.

- I.
- II.
- III.

B 3

AZ SZENTEKNEK SEGÍTSÉGŐL.

lekedetekkel egy bizonyos helyhez, ahhoz tudni illik, ahova buczu-iárni mennek, kötelezik az megh halgatására, az Istennel nyilván való ígje ellen, melyben ígerte magát, az hiveknek minden helyen való könyörgéseknek megh halgatására.

4. Mert afféle buczu-iárás, akár Jerusalemben legyen az Christus koporsóiához, akár más helyre messze földre, nem kedves Istennél, holott az Anyafüvi szeretettel ellenkezik. Mert azzal semmit nem használhatnak, sem magoknak, sem egyebeknek. Magoknak nem, sem lelkekre, sem testekre nézve. Lelkekre nézve nem, mert az leleknek üdvössége, emberi tálmánnyal megh nem szerzethetik. Testekre nézve sem: mert az testnek egészsége, sőt még élete is el fogy. és el vész, gyakorta tolvaiok és egyéb gonosz emberek miatt, és így magának gyilkosa leszen: Avagy ha megh marad is, nagy szégyenségre, effele modnékül való kuritolással iudhat, s másokat is meg bánt, mikor elégsége nem volna magának arra, penzt mástól fel kér, hogy azt végbe vihesse. Másnak sem használhatnak azzal semmit hűrökben, Isteni féltelmes vóltokában, és iób ióságos cselekedetekben, és így hasonlatosnak leszenek, az gyümölcszestékü való tügelethez, melyért az Christus Szent megh átkozza.

De itt ilyen ellenvetések lehet, s: vagyonis. Ha, úgy mond, Isten azzal ígerte magát, hogy bizonyos helyeken az hivekkel jelen leszen, és könyörgéseknek azoknak megh halgatója: tehát az szenteknek, consecrátor szent helyeket jávallani kel: De az első igaz, holott ő maga mondgya az Isten, hogy az mely helyen paranzollya az ő nevének tisztelének emlekezeti lenni, ott jelen vagyoni. *In omni, inquit, loco, in quo iubebo celebrari memoriam nominis mei, veniam ad te, Ergo &c.*

De mi erre azt feleljük: Hogy ott az Moyses szól az O Testamentomnak ideieről, melyben az Isten az ő tisztelés kötelezte vala bizonyos helyhöz, mellyel példázattá az Vy Testamentomban lévő Anyaszentegyházat: holott azért immár az vés

Ellenvetés

Exo: 20 v. 24

3 Felelet

az vés

VALÓ HIVASOKRÓL.

az valófágh ielen vagyon, nem kel az Typushoz az árnyékhoz ragazkodni. Az buczu írás penigh it nem példázatos, hasonlatlan tehát.

Másodszor. Külömbfég nagy vagyon: Mert az frigynek ládáihához, és az Jerusalem Templomához való fel menés esrendönkent az Istennek tiszteletre, melyet Pázmányis hoz elő, Isteniöl vala paranczoltatván, s igiretijs vólt Istennek az megh halgatás, Isteni tiszteletnek, az áldozatoknak kedves volta felől: De az Papistáknek, az sientek helyeihez való buczu írások, kuritolások, nyargalások felől, ninczen Istennek, sem paranczolatnya, sem azoknak kedves vólt volta felől való igireti,

2 Felelet

Harmadszor. Az O Testamentombeli hívek, mikor az frigynek látórához, vagy az Templomhoz fel mennek vala, csak egyedül az Isteni híják vala segítségül, őtet tiszteelik vala, néki áldoznak vala. De az Papisták, nem az Istenhez, hanem az megh holt sientekhez, azoknak koporfoihoz, tétemihöz sünnek, folyanak, és az báványokhoz, s azokat tiszteelik. Bolondság tehát ebben való czelekedetekis. Improbáltak ezt az ó bolondságokat, még az régi sient Atyakis írásokban. Szent Agoston így ír felöle: *Non dixit, Dominus, vade in orientem, & quere iustitiam; naviga ad occidentem, ut accipias indulgentiam: dimitte amico, & dimittetur tibi. Nihil à te extra te quere. Ad te ipsum, & conscientiam tuam te Deus dirigit.*

3 Felelet

Nem mondotta az VR, mennyel nap keletre, és kereld megh az igasságot, evés el nap nyugotra, hogy bűnöd boczánatyát vegyed: boczáts meg az te felebarátodnak, és tenéked is megh boczánatík. Semmi magadtul, te küvüted ne keres. Te magadra, és lelked ismeretire igazit tégedet az Isten. Gregorius Nissenus, egy Epistoláihában azt mondgya, hogy az kegyességre semmit nem hásnál az olyan buczu írás, holot az Isten mindenüt egy aránt ielen vagyon, az őtet segítségül hívóknak, sokkal inkább nem hásnál hát az üdvösségre: *Vbi, inquit, ad regnum caelorum hereditate consequendum appellat benedictos*

Az regi Anya s. egyhaznak Doctori sem javáltak ez bolondságot, Aug. de ser. de 30 Martyr inter ser. de sanctis.

Greg: Nyff. in tract. Lure tia impressio, Anno 1551 apud More. de iis qui Ierosolymitana loca vice pictatis invisunt,

AZ SZENTEKNEK SEGITSEGÖL

Hos Dominus, profectiorem in Hierosolyma inter recte facta que eò
 dirigant, non enumerat. Vbi beatitudinem enumerat, tale studium,
 talemq; operam non est complexus. Quod autem neq; beatum efficit
 neq; ad regnum cœlorum conducibile est, quod in eo studium aut po-
 na putatur: qui mentem habet, consideret. Hildebertus Comom-
 nensis, Turonensis Archiepiscopus, egy házlos Vrhöz való leve-
 lésben nem iavallya effele buzú iárást, nem búkséghele-
 mondgya, mikor iárást el hagyván, el indult volna, s-azt írta
 neki: Non necessaria necessarijs præponit, et non debita debitis
 circumeundo vagum orbem terrarum, quod nullus Doctor, nulla
 scriptura commemorat. Hogy az búkséghe-
 dolgoknak, nem búkséghe-
 feket vet eleikben, és az mellyekkel nem tartoznának
 azokat, azoknak mellyekkel tartoznak, környül iárván ez
 egész világot, mellyet csak egyis az Doctorok között, sem az
 sent írás nem iaval, sem róla nem emlekezik. Chrystos-
 mus: is azt bizonyítja, hogy bűn borzánának megh nyereses-
 re, nem búkség effele peregrinatio fel venni.

Hildebert. ad
 Comit. quen
 dam in Epist.
 scripta

Chryf hom.
 in Philem.

Miracula foli
 728.
 Az czoda té-
 teleknek ve-
 gei két félek,
 Közönfége-
 sek és kivál-
 képen valók,
 Közönfeges
 végei ezek,
 a Exo. 7 v. 17

b Exo. 8 v. 2
 c Ex. 8 v. 20
 d Mal. 66 v. 5, 6
 e d Már. 15 v. 20
 f e Marc. 16,

Czoda tételeknek nem emlekezik Pázmány Péter
 az ő írásában, mellyekre nem emlekezik hoz elő, hogy
 lőtenek volna, az senteknek tétemeknél, vagy ruháioknál,
 és Templomoknál. De mi az czoda tételekről ilyenképpen ta-
 nitunk és állunk, hog az czodatételeknek, kik a vagy a Pro-
 phéták, vagy Christo, vagy Apostolok által lőtenek, bizonyos
 végei, és módgyai voltak. Végei pedig azoknak avagy
 közönfegessek, avagy kiválképpen valók. Közönfeges vé-
 gei: 1. Hogy azok által az igaz Isten meg ismerteték; azért
 ből így Isten az Sido népnek: a *Hæc re experiri me esse leho-
 vam &c.* Ebből ismeritek engemet megh Ihevának lenni,
 imé én ezzel az kezemben lévő boual meg ütöm az folyo vis-
 zeket, és vérré változnak. Ismét: b *Edam signa in Aegypto,*
 Jegyeket íések Aegyptusban, és úgy ismeritek engemet Ihe-
 vának lenni. 2. c Hogy azok az Istennek hatalmasságáról
 bizonyítható lennének. 3. d Hogy az mennyei tudomást
 confirmálnák. 4. e Hogy az válastrouaknak hitök megh
 erőlís

VALÓ HIVASOKROL.

erősíteniék, s. f. Hogy az Istennek haragja az bűn ellen
 meg mutattatnék. Kiváltképpen való végei azoknak,
 melyek az O Testamentombéli Prophéták által lőttek
 ezek, hogy megh mutattatnék, valóságosnak lenni mind
 az idővendőben, valamint azok mondottanak eleve. Ez
 végre lőn az Oltárnak megh hafadása, az mint Ieroboam
 Királynak az Prophéták megh mondotta vala, és az ő Ki-
 rályi kezének is megh sáradása. Az Christus czoda-téte-
 linek végei pedig ezek. 1. Hogy bizonyfogat tennének
 arról, hogy ő volna ez világnak megh változója, az megh i-
 gértetet, és az Atyától ez világra boczáttatot Mefsias. 2.
 Hogy bizonyfogat tennének, hogy az Christus Iesus igaz
 Isten, egyenlő, hatalmú, méltóságú az Atyával és az bent
 Lélekkel: mert az czodákat maga saját ereiéből, ugy-
 mint igaz Isten czelekte: Azért mondá: *Pater meus usq;*
adhus operatur, & ego operor. 3. Hogy azok, bizonyfogat
 tennének, az bűnnek megh boczáttatására való hatalma fe-
 lől. 4. Hogy minden lelki testi jóknak megh adóinak
 lenni megh ismertetnék. Az Apostolok által lőtt czoda-
 teleknek végei. 1. Hogy azok által az Apostolok bizo-
 nyítanak, az Christus Iesust, ez világnak megh változót,
 az testben megh adattatónak, és el időnek lenni. 2. Hogy
 azok által az igaz religionak és Ecclesiának bé férke-
 tésére, könnyeb utyak lehetne. Ez végre lőn az Phileps-
 tól való czoda-tétel, melyre sok gonos lélekkel háborgat-
 tak megh gyógyulnak vala. Ez végre gyógyították meg
 Peteritől, az Aenéás is, ki nyolcz éviendő beteg vala. 3.
 Hogy azok által az pogánfságból sokan megh térnének az
 igaz hűre. 4. Hogy az Apostolok, azokkal az Evange-
 liomnak méltóságát bizonyítanak. Ezek pedig az czoda-
 da-tételek, lésnek 1. Könyörgés által, az miképpen Moy-
 ses könyörögven az Istennek, boczáttaték büntetésül a az
 békáknak serege Pharahora. Illyés Prophéta is könyör-
 gése által büntetésül nyerte Istenitől, az eghből bűz az ál-
 dozatnak megh emésztésére. 2. Niha lésnek Christusnak

5. Exod. 11. v.
 7. Ioh. 10. v. 10.
 1. Sam. 12. v. 18.
 Kiváltképpen
 való végei az
 Prophéták czoda-
 tatételinek.
 1. Reg. 13. v. 3.
 4. 5. 6.
 Az Christy czoda-
 tatételinek
 végei.
 I.
 II.
 Ioh. 5. v. 17.
 III.
 IV.
 Az Apostolok
 csodatételinek
 végei. I.
 II.
 Act. 8. v. 6-7.
 Act. 9. v. 34.
 III.
 Act. 10. v. 44.
 45. 46.
 IV.
 Act. 5. v. 13. v. 14.
 2. Cor. 10. v. 4.
 5. 6.
 Mi modon lés-
 nek az czoda-
 tételek. I.
 Exod. 8. v. 12.
 és az 13. 30. 31. II.

C

AZ SZENTEKNEK SEGITSEGÖL

b 1. Re. 10. v. 36.
II.
c Mat. 8. v. 26.
Marc. 4. v. 9.
d Iof. 10. v. 11.
e Act 3. v. 6.

III.
Reg. 13. v. 21.
Matt. 20. v. 24.
Luc. 8. v. 44.
Act. 9. v. 12.
Fol. 783.
Exo. 14. v. 21.
Act. 5. v. 15.

és az Szenteknek paranczolatuyából. Mint mikor Christus az c feleket meg feddé és meghűnek, Iosue paranczola az d napnak és holdnak hogy veséteg legyen, míg az Israelnek népe győzedelmet venne az ellenfégen. Igy gyogitá meg Peter az e sánta embert: mondván *In nomine Iesu Christi surge & ambula.* 3. Némely czodák lésnek esközök által, kiknek nem volna arra való ereiek, hogy czoda lehetne általok, mindazonáltal lésnek, ugy mint testeknek, ruháknak, botoknak, árnyékoknak, meg illetéssel; Példa: Az Eliséusnak czonyjának meg illetéssel fel támasza az halott. Christus meghilleté az vakot, és mindgyárást láta. Az Verkorfágbéli asszonyiállat meg illeté az Christus palástyáinak peremét, s meggyogula. Igy az betegekhez vitetterik vala az f. Pálnak keskenője, avagy, mint Pázmány mondgya, iérkőzője, és az nyavalyások, gyogyulást véstnek vala. Moyse bouyával válassza két felé az tengert. Peternek árnyéka meg érvén az beteget, meggyogyulniak vala, mint ő maga Pázmány is ez példával éli. De azok az czodák, nem azoknak az esközöknek, avagy semellyeknek, kiké az esközök voltak, ereiekből állott: hanem annak, kiből azok hűenek, és annak nevére segítségül hírták, ugy mint az Iesus Christusnak hatalmából és ereieiből. Mely czodák szolgáltnak az oda fel elő sámlálattot végekre. Az Romaiaknak czelekederek és czodáiok, mellyeket látatnak czelekedni, mint hogy sem az vége, sem modgya azokkal nem egygyez, helytelen, nem kel hinni nékiek. Az mely czodákat Paterek és egyéb Historicusokból citál, csak sofia beszéd, szabad ha ki hiszi, s ha nem is, de iob nem hinni, mert irás küvül valók, csak fabulák.

Fol. 783.
Az Papistáknak czoda tételek hazukfáig és ördögitalárdfáig.

Ezekből keresnyén olvaso eléggé megértheted, mi nem ő isístelettel kell illetnünk az meg holt Szenteket (nem solunk mi itt az élőkrol, noha Pázmány egybe zárta az varia) azoknak teremti reliquiáiokat, Templomit Incepit,

Handwritten notes and signatures at the bottom of the page, including "Crispian" and other illegible text.

VALO HIVASOKROL.

nepít, czoda-tételít, &c. De hogy éreüünk, esfedezzenek, imátkozzanak, üdvösséget, örök életet nyreheffenek, mint hogy ez tractatus néz főképpen, az ő tizen harmadik könyvének, második Caputját, mi-is arra való felelünk oda hálástyuk.

De vagyon még hátra valami, mert Pázmány Péter, azt mondgy hogy, az benciek közben-íárok, Reménység, bűn boczárok, Szabadírok, mellyet sok irásokkal Paterekkel, s-példákkal-is, akar bizonyítani, mellyekért méltó hogy tiszteljük, de csak olyan ez mint az fűst. Mert ő maga meg felel magának, hogy azok nem olyan szabadírok, közben-íárok, reménységek, mint Isten, hanem csak secundariò, Isten után, ez-is penig nem illik az meg holt benciekhez, hanem az élőkhez, mert az megholtak senkit semminémű nyavalyáikból, sem meg nem szabadíthatnak, sem közben-íárok nem lehetnek, sem reménységet szabadulás felől nem adhatnak, sem bűnt nem boczáthatnak. Azért nem kel öket (az meg holt benciek-ről bollandunk) sem közben-íáronknak, sem reménységünknek, sem bűn boczátonknak, sem szabadíronknak, is mernünk, és öket ugy tisztelnünk.

Fol. 78x. & 78y

Pázmány ő maga meg felel ibidem

Az mely irásokat penig Pázmány citál az bencieknek közben-íárára ugy mint, Rom. 15. v. 30. 2. Cor: 1. v. 11. Coloss. 4. v. 3. 1. Thess. 5. v. 25. azokban csak egy-is nem bolland az ő páriyára, mert, nem bolland az azok, az meg holtakrol, hanem az élőkrol, mint ezt akar ki-is, ha olvassa az irást meg tapasztalhattya. Az élők hogy egy másért Isten előtt könyörgések által intercedálhatnak, mind irások, bizonyítványak, bőféggel, s-mind példák. Az minémű distinctioit penig találtának, mellyel Pázmány-is él, ugy mint, *Mediator Redemptionis & Intercessionis*, s-azt mondgyak hogy, *Redemptionis mediator* egy, az Christus tudni illik: de az benciek, *mediatores*

Az megholt benciek nem lehetnek közben-íárok.

Mediator intercessionis & Redemptionis frivola est.

AZ SZENTEKNEK SEGITSEGŐL

sunt intercessionis, semmire kellő, azt irásból meg nem bizonyíthatni. Meri az közbenjárónak, olynak kel lenni, az ki mind az két ellenkező félnek természetis tudgya, és mind két félnek barátja légyen, s így, lehet mondgya s elégsége az békefégnak végben vitelére. Az ellenkező felek pedig valának Isten és ember: mind az két félnek természetit csak az Christus Iesus, ki igaz Isten és igaz ember, az ki tudta. Az szentek kik csak emberek nem tudgyák, nem is lehetet elégségek arra, hogy Istent meg békélíessék az emberi nemzettel, mégh magokkal is, ök is főkölkötenek az Christus Iesusnak közbenjárásánélkül, az ki még mostan is *intercedat*, minis s. Pál mondgy, mi éretünk nem kell hát az megh holiaknak *intercessio*ioik. Erre való képest Sz. Ianos is. *Advocatus*nak nevezi Christust lenni, mely titulust nem ad az szenteknek. Sz. Agoston is így szól, es s. Ianos mondását magyarázván. *Non dixit, inquit Ioannes, advocatum habetis, sed habemus, quo ostenderet se in numero peccatorum esse, nec dixit, me habetis, sed habemus Iesum Christum.* Nem mondotta, úgy mond, s. Ianos, főbólotok vagyon, hanem főbólonk vagyon, mellyel az bűnözők közöt ielentette magát lenni, sem nem mondotta, én vagyok főbólotok, hanem főbólonk az Iesus Christus. Idem: *Si esset mediator Paulus, essent utiq; & ceteri Apostoli, & sic multi essent mediatores, nec cum ratione dixisset Paulus: unus mediator Dei & hominum, homo Iesus Christus.* Ha közbenjáró volna Pál, az több Apostolok is azok volnának, és így sok közbenjárók volnának, és nem okossan mondotta volna Sz. Pál, egy az közbenjáró Isten és ember között, az ember Iesus Christus. Cijrillus. *Cui magis convenit facere compotes vocorum sanctos, & largiri quod petunt, quam ei, qui solus natura & verè est Deus.* Kíhez illik inkább, az szenteknek kívánágokat bétegyesíteni, és az mi kérnek meg adni, minis ahoz az kí természetit szerént való Isten. Az szentek nem természetit szerént való Istenek, noha s, David az Magistrafusokat annak

Rom. 8.

1 Joh. 2. v. 2.

Aug. in Iohan.
Epist. tract. 1.

Aug. contra E-
pist. Par. lib. 2.
cap. 8.

Cytil. ad regi-
nas de re ctas fide
ex Evan. Ioan.

VALO HIVASOKROL.

nak nevezi iſtékre nézve: az mi kívánſágunkat azért bé-
nem iſlhetik. Sőt az közben-iároban három dolog kí-
vántatik. 1. Szükség, hogy az, az Iſtentől, az ő igjében
az Anyaſente-gyháznak hirdetteſſék, hogy az Anyaſent-
egyház lelki iſmeretiben bizonyos és czendes lehessen, az
ő könyörgéſében valo meg halgatás felől, ha őtet, vagy
az ő nevében az Iſtent legiſſégül hívja. De ſohult az ſent
írás nem emlekezik, hogy az ſentek kik meg holtak, vag
az An-gyalok olyan közben-iárok lehe-nének mi ére-
tünk. 2. Az közben-iáronak iſkelleterképpen igaznak
kel lenni, úgy hogy ő benne tellyeſſéggel ſemmi vétek ne
találraſſék. 1. Ioh. 2. v. 1. *Si quis peccaverit advocatum ha-*
bemus apud patrem, iuſtum Ieſum Chriſtum. S: noha penig
az égben lévő ſentek, az Chriſtus által immár meg ſent-
telteu-enek, mind azon által bűnőſök voltak, bűnben
fogantattanak; és ſületteu-enek, ſőt mind örökké nem kü-
lőmben álharnak es maradharnak megh az Iſtennek ſéki
előt, hanem máſnak (tudni illik az Chriſtusnak) érdes
me és közben-iárása által. 3. Az közben-iáronak alkolo-
maroſnak és elegendőnek, kel lenni, az Iſtennek megh
békeltetelſére: az az, ſükség hogy vígyen valami fel o-
lyat az áldozatra Iſtennek, mellyel az ő haragjának és i-
gazſágának eleget tégyen az mi bűneinkért. Ez az oka,
hogy ſent Ianoſ is így ſól: *Chriſtus eſt propitiatio pro pec-*
catis noſtris. Az Chriſtus az mi bűneinkért engeſtelő ál-
dozat. Holott penig Mária, es mind az több ſentek, bű-
nőſök voltak, nem hogy mi ére-tünk, de még magoka-
ért ſem tehettenek eleget. Nem lehetnek tehát közben-
iárok.

Reménſégünknek is mondgya Pázmány az ſente-
ket, kiválképpen Boldogh aſſoni, de csak úgy min az
élő embereket, bizonyitva Daviddal, de kereld meg az
locuſt, ſ-ott nem találod. Hogy peniglen ők Boldog aſ-
ſont extollallyák, hogy mayd még Chriſtusnál is fellyeb
magaſtallyák, nyilván vagy az, melyre való képeſt,
noha

Az közben-ja-
róban há-om kí-
vántatik.

I.

II.

1. Ioh. 2. v. 1.

III.

1. Ioh. 2. v. 2.

Reménſég.
Pfal. 4. v. 10.
Nifd jól fel ſő-
medet Pázmanj

AZ SZENTEKNEK SEGITSEGE

noha Pázmány mentí, Bona ventura az egész Dávid Sol-
 tárat, Mariára fordította, és valahol David az Istennek
 könyörög, ők azt mind Marianak adgyák, el annyira,
 hogy valamit Istentől kellene az embernek kérni, ugy-
 mint, bűn bocsánatját, üdvösségét. &c. ők az Szentek-
 től, kiválképpen Mariatul kéri, és az mi Istennek tulaj-
 dona volna, mind Marianak adgyák: ez az oka hogy az
 Hymnufokatis mind ő reá applicallyák, s így végezik o-
 tán el, *per filium tuum Dominum nostrum Iesum Christum*. Ha
 ki ebben kételkedik, olvassa meg az könyvet, mellyet ők
Officiū beatę Marię nevéstének, s meg tetzik abból ennek
 igassága. Amaz Hymnusban kit úgy kezdenek el: *Ave Ma-
 ria stella*, így bolnak Marianak, *Funda nos in pace: Solve vin-
 cla reis. Profer lumen cæcis. Mala nostra pelle*. Adgy mi-
 nekünk békefegyét, Old meg köteleket az foglyoknak.
 Adgy az vakoknak világosságot, üzd el mi tőlünk az gos-
 nosokat. *Et mox Nos culpis salutos, mites fac & castos.*
*Vitam præsta purâ. Iter purâ tutum. Ut videntes Iesum semper
 collemur.* Szabadiez meg minket bűneinkből, tégy
 egyigyűvekké és kegyesekké, tista életet bátorfagos utat
 adgy, hogy az Iesust látván, mindenkor örvendezhes-
 sünk. Azt mondgya Pázmány hogy csak azt adgyák ők
 Marianak, az mit embernek kellene adni: Latodé ke-
 resnyén olvaso, itt nem csak azt, de az mi Istené volna
 mind azt néki adgyák, nem alacsonb renden p enig, mint
 ő mondgya, hanem ugyan ugy, mint Istennek. Ismét abs-
 ban az hymnusban, kit úgy kezdenek, *memento salutis aus-
 tor*, így énekelnek Marianak. *Maria mater gratia, fons mi-
 sericordie: Tu nos ab hoste protege. Et hora mortis suscipe.*
 Maria kegyelemnek anyja, irgalmasságnak kut feie, te
 minket ellenfegűnkől oltalmaz és halálunknak oráian
 végy hozzád. Itt is az mi Istené azt adgyák néki. Ismét
 ilyen könyörgést téstnek néki. *Sub tuum præsidium confu-
 gimus sancta Dei genitrix, nostras deprecationes ne dispicias in
 necessitatibus, sed à periculis cunctis libera nos semper virgo
 glorio*

Officiū B.
 Marię in Brevi-
 ario Romano.

In officio B. Ma-
 rię in eodem
 Breviario.

Et pauló post i-
 bidem.

VALÓ HIVASOKRÓL.

gloriosa & benedicta. Az te legifleged alá folyamunk mi Istennek szent szüleine, az mi könyörgésünket sükségünkben meg ne utáld, de minden veszedelmünktől szabadícs mig minket te mindenkor dűczölészes és áldott szű.

Ismét: *O regina mundi, scala caeli, tronus Dei, ianua Paradisi* &c. *Dele peccata, relaxa facinora, erige lapsos, solve compeditos, placa precibus iudicem.* Oh ez világnak Királyné asszonya, menyorságnak laytoriája, Istennek Királyi széki, paradiczomnak aitaia. Töröld el bűneinket &c. Ismét: *Aeterna fac, pia virgo, cum sanctis tuis gloria nos munitur.* Te kegyes szű környéköz meg minket örökké való dűczöléssel az te szentiddel egyetemben. Et paulò post. *Fiat misericordia magna nobiscum, quia in te virgo Maria confidimus.* Legyen az te nagy irgalmasságod mi velünk, mert te benned szű Maria bizunk. *In te dulcis Maria speramus, nos defendas in aeternum.* Te benned edes szű Maria reménlünk, oltalmaz meg minket mindenkor. Ismét: *O foelix puerpera, nostra pians scelerum, iura matris impera redemptori.* Oh boldogh gyermek szű, mi bűneinkért áldozó, Anyai méltóságodbol, paranczol az szabadítónak. Még is azt meri Pázmány mondani, hogy alacson mondon adgyák ök Marianak az Istenét, de még fellyeb hogy nem mint Christusnak is, mint ezekből az elő fámláltator káromlásokból, és több bolondfagokból is meg tetzik;

In officio B. Mariae virg. nuper reformato. & V Pontif: iussu edicto Rosachij: Anno 1598

Lectione tertia. Ibidem in Cant. S. Amb. & Aug. in laudem B. Mariae virgi. transf. in 2. Tom. opus. D. Bonaven. ad calcem Psal. B. Virginis.

In Missa Parisiensi ad Mariam.

Bűn boczátoknak is mondgya Pázmány az szenteket, hogy ő általok Istenről bűnünk boczánattya nyerttyük. De miczoda nagy bolondfag az, hogy az mi az Istennek tulaydona, azt terempiet állatnak adgyák, holott az Phariseusok is káromlásnak tartották lenni, és azt mondtak csak Isten az bűnnek meg boczátotia. Vgy vagy, hogy az tanítok is mondatatnak bűn boczátani, de non per se & propria auctoritate, hanem csak az menyiben, az Isteni való bűnöknek, meg boczátásának ki hirdetői, ugy mint szolgák; melyről szől Szent Iános ez mond:

Bűn boczátok Fol. 781. Az bűn boczánattya kiöl és mi mondon legyen. Matt. 9. v. 3: Luc. 5. v. 21. Bűn boczátanak az Tanítok.

AZ SZENTEKNEK SEGITSEG ÖL

10k. 20.

mondván. *Quoruncunq; remiseritis peccata in terris. Vá-
lakiknek megh bocsátangyátok az ő bűneit ez földön.*

Bűnt bocsátá-
nak az hívek.

Bocsátanak bűnt az hívek- is, mikor egy- más közöt vá-
ló háboruság le czendesedik és egyik az másiknak vét-
két meg engedi, és meg békélnek. Erről az bűn bocsát-
ásról állunk az minden-napi könyörgésben, mikor azt
mondgyák: *Et remitte nobis debita nostra sicut & nos remittimus debitoribus nostris.* Azert mondgya Fulgentius is:

Fulgent. sent.
38.

*Dei veniam peccator peccatori, & aequa lance conciliabit De-
um sibi.* Bocsassa meg az bűnös az bűnösnek vétkeit, es az

Bűn bocsátó
az Isten.

Istent magához békelteti az bűnös. Az Isten pedig potes-
tativè, authoritativè. Méltosága hatalma lévén reia bös-
czátya még az bűnt, mivel hogy csak ő az, az ki meg is
igazíthatja, s üdvözítheti azt, kinek bűnét megh bös-
czátya. Mert az mint David mondgya. Csak az, az
meg igazult és boldog ember, kinek Isten bűnét meg bös-
czátya. Cyprianus Doctor is csak Istennek tulajdonít-
ja az bűn bocsátást. *Solus inquit Dominus misereri po-
test, veniam peccatis, que in ipsum commissa sunt, solus ille po-
test largiri, qui peccata nostra portavit, qui pro nobis doluit,
quem Deus tradidit pro peccatis nostris. Homo Deo non potest
esse maior, nec remittere, aut donare indulgentia sua servus po-
test, quod in Dominum commissum est, &c.* Csak egyedül
ugy mond az Vr könyörülhet az bűn öket mellyek ő elles-
ne czelekedtettenek csak egyedül az bocsáthatja meg az
ki az mi bűneinket hordozta, az ki mi éreüünk fáydal-
mor szenvedet, az ki az Isten mi éreüünk adot. Az ember
nem lehet nagyobb Istennél, sem az szolgál meg nem en-
gedheti azt avagy megh nem bocsáthatja az mi az Vr
ellen czelekedtetet. Ha azert csak egyedül Isten bocsát-
ja meg az bűnt, ha az szolgál meg nem engedheti azt, az
mi az Vr ellen lében, ha átkoztat az, mint Cyprianus
mondgya, ki reménységét emberben veri, &c. híjában vá-
ló hár reménységét, bűne bocsáthatja felől emberben veri
ni, kiválképpen az meg holtakban, mert Pázmány, min-
den be-

Pfal. 32. v. 3.

Cyprian. in
serm. de lapsis

tya az bűn bocsátást. *Solus inquit Dominus misereri po-
test, veniam peccatis, que in ipsum commissa sunt, solus ille po-
test largiri, qui peccata nostra portavit, qui pro nobis doluit,
quem Deus tradidit pro peccatis nostris. Homo Deo non potest
esse maior, nec remittere, aut donare indulgentia sua servus po-
test, quod in Dominum commissum est, &c.* Csak egyedül
ugy mond az Vr könyörülhet az bűn öket mellyek ő elles-
ne czelekedtettenek csak egyedül az bocsáthatja meg az
ki az mi bűneinket hordozta, az ki mi éreüünk fáydal-
mor szenvedet, az ki az Isten mi éreüünk adot. Az ember
nem lehet nagyobb Istennél, sem az szolgál meg nem en-
gedheti azt avagy megh nem bocsáthatja az mi az Vr
ellen czelekedtetet. Ha azert csak egyedül Isten bocsát-
ja meg az bűnt, ha az szolgál meg nem engedheti azt, az
mi az Vr ellen lében, ha átkoztat az, mint Cyprianus
mondgya, ki reménységét emberben veri, &c. híjában vá-
ló hár reménységét, bűne bocsáthatja felől emberben veri
ni, kiválképpen az meg holtakban, mert Pázmány, min-
den be-

Bentek alusznak, és nem tudják mi czelekedtetik. Mert a lélek az halál után bé mégyen az ő ágyas házában, és az ő álmat nem érözi. Iol is mondgya Luther ezt, ha Pázmány érthetné: mert ott az *cubiculum*, nem egyéb, hanem az Isten keze, olalma, az menyorsággh, holot semmi nyavalyát, haborut nem szenvednek, hanem nagy czendességben, békeességben vadnak, várván az Isten fiának el iövetelii, az mikor obíán tisteckel egygyesülvén *plenarie* el veszik az boldoghságot. Calvinus így szól: *Pij mortui, propius ad caelestis vitae fruitionem accesserunt. Interea tenendum est immortalitatis gloriam, usq; ad diem iudicij differri.* Az megh holt hívek, az mennyei boldogságnak életéhöz közeleb járulnak. Azonközben tudni kel, hogy az ő halhatatlan dicsözsségek halaztatik, mind az iüleinek napiaíg. Ezis ugy kellene bezzeg érteni Pázmány Varamnak, ha volna egy kis velö agyában, hogy az az, ő rökke való és halhatatlan dicsözsséggh, mellyet testestül, lelekstül bír az hív ember, az tiler napján adatik meg, azon közben azért lelke Istennél vagyön. **V** Ez így holot az ki mult híveknek lelkek, Istennél vadnak, meg engedgyük Pázmánnak, hogy süntelen dicsirék és áldgyák az Vr Istent.

Calvin. in cap. 16. Luc. v. 22.

Másikat, azt akaria Pázmány állatni, hogy az megh holt bentek könyörögheinek éreüünk, miní süntén az élőlk egy málérs, ezt penígh hól írással, locufokkal, hól peníg példáckal erőssitené ha serit tehetné. De az mely locufokat citál, azok mind az élő bentekre tartoznak. *1 Cor. 13. v. 8. Rom. 8. v. 38. 1 Ioh. 3. v. 14. 1 Cor. 12. v. 25. Ephes. 5. v. 19. 2 Pet. 1. v. 15. &c.* Calvinustis citállya, holott így szól: *Sic electi Dei omnes in Christo sunt connexi &c.* miní ezt, ha iöl és értelemmel olvassa, akar kijs ebeben veheti. én hiszem azt alittya ő, hogy mi ellene mondunk az élő benteknek egymáferi való könyörgéseknek, nem tudom miczoda ebe veser ember volna az, holot erről az bent Istásban mind példaink, Moyses könyöröggh az népért,

II.

Az megh holtaknak könyörgésekről.

Fol. 736.

Calv. lib. 4. Instit. cap. sect. 2

AZ SZENTEKNEK SEGÍTSEGŐL

Exod. 32. v. 32. Numer. 14. v. 19. Könyörög az poklos
 Mariáért. Num. 12. v. 13. Aronért, Num. 9. v. 20. Samuel
 könyörög az népért, 1 Sam. 7. v. 9. David könyörög sok
 helyeken az ő Psalmusában az Ecclesiaért. Sz. Pál és az e-
 gész Ecclesia Peterért. Act. 12. s. mind paranczolatunk va-
 gyon Istentől. 1 Tim. 2. v. 1. 2. Iacob. 5. v. 14. 16. Mind
 pedig igirei vagyon Istennek az élőknek egy másért va-
 ló könyörgéseknek meg halgatása felől. Iacob. 5. v. 14. 15.

Aug. in quodā
 sermone.

Ezért mondgya S. Agoston: *Oratio si iusta, casta fuerit cœ-
 los penetrat, vacua non redibit.* Az könyörgés, ha kegyes-
 ségből és igazságból lében, az eget által hatya, űressen meg
 nem tér. Eggyket sem találjuk az meg holt szenteknek
 könyörgések felől. De Pazmany a *vivis ad mortuos* argu-
 mentál, s. aze mondgya hogy, ha az szeretet arra visí éles-
 tekben az híveket, hogy egymásért könyörgienek, ha
 azon egy testnek tagjai egymást segíthetik: ha az Anya
 védelemül meg h környéközteret fiairól sorgalmatos:

Pázmány argu-
 mentoma à vi-
 vis ad mortuos
 Fol. 736.

ha azon egy zárhoz tartozók segíthetik egymást: az
 meg holt szentek is minket könyörgésekkel. S. ki nem
 látja ezt, mely boldog argumentum, mert a *vivis ad mortu-
 os non procedit argumentum recte*, nem is czelekedheti azt,
 az holt, kit az élő, holott az czelekedey per media lében,
 az segítség czelekedet, mint hogy pedig az holtaknak az
 czelekedetre való *mediomok instrumentumok*, ninczen az
 élöket nem segíthetik. Példával is keüvel akaria bizo-
 nyítani az holt szenteknek éreütünk való csedezéseket:

Luc. 16. v. 17.
 I.
 Exemplum di-
 vitis in inferno

Eggyikkel az kazdagnak Lázár gazdájának példáiával,
 ki sorgalmatoskodot itt ez világon élő Anyafiaért meg h
 pokolban lévénis, fokkal inkább hát az szentek. De ez pél-
 da beszéd, nem bizonyíthatnak semmit véle, mert így
 az is következnek, hogy az pokolban lévő fősvény gaz-
 dagnak nyelve is volna. Továbbá, ha ő innen az
 mit akarna azt bizonyíthatná: mi is azt hozhatnok ki
 belőle, hogy az kik pokolban vadnak, ez világi anyok-
 fiainak állapotján bánkodhatnának és somorkodhatnás-
 nak, és hogy az Istennek diczőségének buzgósága legyen

VALÓ HIVASOKRÓL.

bennök. Mellyeket, nem igaznak lenni ő magok is meg
vallanak az Papisták. Másikkal, Illyésnek példáiával, ki II.
Iorára Királynak, levelet küldő, égben való fel ragatta: Exemplum Eli-
ráfa után, melyben feddette Iorámot, hogy az ő Anya tas ad Ioram.
nyomdokat nem követte. De ha megh tekintené Páz- 2 Para 21, v. 12
mány, nem írta ám az Prophetá azt, hogy fel ragattatása Responso.
után küldötte volna Illyés azt az levelet, hanem még az
előt írta, mert nem úgy vadnak az ighék hogy *misit*, ha-
nem, *pervenit scriptum* mellyet az Iorának iövendő ország
felől írta vala régen annak előtte, mint szintén Esaiásnak írta Esa, 45:
sa Cyrusnak iövendő orsága felől: avagy Ahiasnak í- 1 Reg. 13, v. 14
rása Iosiat Királynak orságáról. Így kellett az hűtelen Kí-
ráltnak az tavul valoknak, előbbeni íráfok által meg fed-
degetni, mivel hogy az jelen való Prophetákat nem a-
karnak halgatni, holott meg tetzik az históriából, hogy
Illyes, még Iosaphátnak ideiébeu ragattatott el Iorán pe- 2, Reg. 2.
nig Iosaphátnak fia volt. Szintén úgy vagon azért, az az
dolog, mint mostis írhat levelet valaki másnak, de az íro-
nak halála után iuthat annak kezéhez, az kinek íratatik.

Vgy vagon, hogy az mint önön maga is Páz- Az megh holt
mány mondgya, mi is hiszük azt, hogy az megh dűcző: Szentek imád-
úli Szentek könyörögnek, de miképpen. Először, hálákat koznak.
adván az ő válfagokéért Istennek, sőt mind ez világon I
vitézkedő Anyaszentegyházért is. Erről Sol s. Ianos az Halákat adván
mennyei látásról írta könyvben. *Quatuor animalia et vis-* egész Ecclesia
ginti quatuor seniores. procliderunt coram agno, habentes singuli ért.
Cytharas, et phialas aureas, plenas suffitum quæ sunt preces Apoc. 5, v. 9.
sanctorum, et cecinerunt canticum, &c. Et post: Et audivi
omnem creaturam dicentem quæ in cælo est: Sessori throni, &
Agno, benedictio et honor, et gloria, et robur in secula secul-
orum. Az négy állatok, és huszon négy vénnek leboru-
lának az bárány előtt, lévén mindeniknél hegedűk, és a-
ranyos czéfék, kik tellyesek valának fűstölgő áldozatok-
kal, mellyek az Szenteknek könyörgéldök, és énekelnek &c.

E 2

Et post:

AZ SZENTEKNEK SEGITSEGŐL

Et post. Es hallam az égbē lévő teremptett állatokat mondaní: Az sēkben űlőnek, és az báránnak, áldás, tisztesség, dicsőség, és erő mind örökkön örökké. Másodsor, könyörögnek az meg holt sēntekért közönségesen, itt é világon víézkedő Anyas. egyházért, mint ezt ő maga Pázmányis mind Calvinusbol, smind az Augustana Confessióból erőrsíti mí mellettünk. Mert Calvinus így szól: *Eorum charitatem in communione corporis Christi non dubium est contineri. Imverő, tamen si in hunc modum pro nobis orare concedam: non tamen à sua quiete discedunt.* Az Christusnak tessének egygyesüléseben, hogy az sēnteknek volna sēretetek, nem kérekedünk abban: mindazonáltal az ő nyugodalmoktul el nem távoznak. Az Augustana Confessio még így: *De sanctis concedimus, quod sicut vivi orant pro Ecclesia uniuersa in genere: ita in caelis orant pro Ecclesia in genere.* Az sēntek felől meg engedgyük, hogy miképpen az élő sēntek könyörögnek az egész Ecclesiaért, közönségesképpen: úgy az égben könyörögnek az egész Ecclesiaért, közönségesképpen, de nem egyenként, avagy sēmely sērēt, imez vagy amaz, imezért vagy amazért. Mint az Pápis sták álmodozzák, hogy Peter, Pál, Boldog asszony &c. itt ez világon lévő, imez Ianosert, amaz Istvanert, Margiért, Kasufert, &c. könyörögne. Ezt az mi sēntentiankat erőrsíti az Sz. Ianos mondása, melyet Pázmányis, az ő hamis értelmének erőrsítésére akar tekerni, holott így szól sēnt Ianos: *Vidi sub altari animas interfectorum propter verbum Dei, et clamabant voce magna: Usq; quo Domine non iudicas, et non vindicas sanguinem nostrum, qui habitant in terra.* Láttam az oltár alai az Istén igéiéért megh. ölelt sēnteknek lelkeket, és kiáltnak vala nagy fel sōval. Miglen nem ítéled Vram meg, és nem állas bōssor az mi vérsűnkért, azokon, kik ez földön lakoznak? Mellyel meg íclenti az sēnt Ianos, mely igen kívánnják az megh. dűczőlt sēntek, itt ez világon víézkedő Anyasēntegyháznak sēbadulásának bē tellyesedése, es az ő ellenségek ki gyomlálásá, hogy ők-is az Istennék minden né-

II.
 Könyörögnek
 az Ecclesiának
 sēbadulásáért
 közönségesen.
 Calvin. lib. 3.
 Instit. cap. 20.
 se&. 24.

Apolog. artic.
 21. fol. 21 in
 lib. Concordiæ

Apoc. 6. v. 10.

pével, az dűczőségnek telyes voltái, mind testökben le-
 kekben el vehetnék. Sőt holott Szeni Pál az érzékenysé-
 nélkül való állatok felől is azt mondgya, hogy nyögnek
 es soházkodnak, várván az mi testünknek fel támadásat,
 fokkal inkább az szentek az égben váriák. Az Machabæ-
 us második könyvéből citallocust, holott Jeremias kös-
 nyörög az népért, és az egész Jerusálem városáért, melys-
 ből az meg holt szentek könyörgését akarja állatni. (Kit
 ha megh engednénk Pázmány Erseknek is, akképpen,
 hogy közönfégesképpen könyörögnek az szentek, engeds-
 nénk meg: de itt csak Jeremiasról szól hogy könyörög az
 népért, hát nem lehet meg engedni) De erről sem példa
 sem Istennek paranczolatya ninczen, hanem ez csak va-
 lamí látás vagy álm: annakfelette ez könyvnek kevés *au-*
toritasa vagyon, mert sohult Sidó nyelven, mint az tób
 O Testamentomnak könyvei nem találhatnak, hanem
 csak görög nyelven: mint ezt Hieronimus is bizonyít-
 ya, mikor így szól: *Machabæorum primum, inquit, librum*
inveni Hebraicum, Secundus Græcus est, quod etiam ipsa phras-
is probat. Az Machabæusoknak első könyvét, találtam Si-
 doul az második Görög, melyet az szollásnak mivolta is
 meg mutat. Ismét másut így szól: *Machabæorum quidem*
libros legi Ecclesia, sed eos inter Canonicas scripturas non re-
cipit. Az Machabæusok könyvét úgy vagyon hogy ol-
 vassa az Ecclesia, de azokat az regula szerint való írások
 közzé nem számlállya. Erre való képest Sz. Agoston Do-
 ktor azt mondgya hogy, azokat az könyveket Hieroni-
 mus Doctor után vőtte bé az Ecclesia, fok üdövel. Azért
 mondgya másut ugyan azon Sz. Agoston: *Et hanc qui-*
dem scripturam, quæ appellatur Machabæorum, non habent lu-
dei, sicut legem, & Prophetas, & Psalmos, quibus Dominus
Testimonium perhibet, tanquam testibus suis, dicens: Oportes-
bat impleri omnia, quæ scripta sunt in lege, & prophetis, &
Psalmis. Az írást mely Machabæusoknak nevezteik,
 ninczen az Sidoknál, mint az törvénynek, és az Prophe-
 táknak

Rom. 8. v. 22

2. Macc. 15 v 14

Hieron. in præf.
lib. Regum,Idem in prolog.
prover. Salom.Aug. de civit.
Dei li. 18. c. 36Lib. 2. contra
gaudent epist.
2. cap. 23.

AZ SZENTEKNEK SEGITSEGŐL

táknak írásai, és az Psalmusok, kikkel az V. is bizonyít, ezt mondván. Szükség mind azoknak bé tellyesedni, mellyek meg íratattanak, az Törvényben, az Prophe-
táknak, és az Psalmusokban. Az után még így szól: *Non debemus quicquid in scripturis, etiam Dei testimonio laudatos homines fecisse legimus, consentiendo approbare, adhibentes iudicium non nostrae auctoritatis, sed scripturarum divinarum.* Még az Istennek bizonyításvával diczirtetet embereknek czelekedeteket is olvasván, nem kel minékünk egyezővén vélek íavallanunk, mert nem az mi ítéletünkben, hanem az Szent írásnak ítéletében kel nekünk megh maradnunk. Nincz hát helye itt ez locusbol Pázmány Vram Conclusiójának, mert *apocryphus* ez könyv, és így romol az Szenteknek élőkért való könyörgések:

Sect. 2. Tudgyak és értik az szentek ez világi dolgokat.

Ennek az Sectionnak, melyben az megh holt Szenteknek ez világi dolgokban való tudofokat, ieleni Pázmány Peter, igazságát akarja két-képpen bizonyítani. Először S. írásbeli példákkal. Másodszor, *ratiókkal*, mellyek közzül némelleyeket Szent írásbol akarja ki faczarni, az ő bolond okosságához szabván az írást: némelleyeket penig az ő maga tők feietől gondol. Mi is annak okáért az példákat először vessük meg feleletünkkel: az után az ő ratiói ellen bizonyosabb és erősebb ratiókat fordítunk. Hozza elő Saul gondolmányának Samuel által való tudásait. Gűeszi czelekedeteinek Elyseustól való értelmét. És hogy az Syriai Királynak titkos tanácskozását megh ieleniette, az Israel Királynak. Daniel Nabugodonozor álmát meg magyarázza. Szeni Peter Ananiásnak czarlárdfagát meg tudgya. Ahiás utra Iéroboán felelőségének gondolmányát, ezt megh el hadia volt Pázmány &c. De erre csak azt mondgyuk, hogy Pázmánnak azt kelle-ne meg bizonyítani ilyen példákkal, hogy az megh holtak czelekedéik volna ezeket, de ő arra nem elégleges, s
ez az

Két-képpen a-
karia Pázmány
ezt bizonyítani.

I

Példákkal.

Reg. 9. v. 19.

2. Reg. 5. v. 16

3. Reg. 6. v. 9.

Dan. 2. v. 30.

Act. 5. v. 3.

3. Reg. 14. v. 6.

VALO HIVASOKROL.

ez az oka, hogy mint az vízben halo ember csak tetova kap, de ezzel azért porit nem alathatya. Ezek is penig, noha mind éltek. de ezeket nem az ő magok ereiekből, sem bölcseségekből, és okosságokból, hanem Prophetiái lélekből, és Istennek ielentéséből tunkák, nem is mindenkör, hanem csak akkor, mikor az Isten népének, és az Eccliesianak haszna, előmenetele, és meg maradása kívánnya vala. Ahol penigh azt mondgya, hogy most is meg ielentheti Isten ez ilyen dolgokat, erre azt mondgyuk hogy, meg ielenthetné, ha akarna, de nem akaria, mert az örök éleiben lévő szenteknek, nem szükség hogy effe le Prophetiái aifándékokkal látogatassanak, nem is azért *A posse ad velle argumentalni*, ha tudnád is Pázmány Vram, hanem, *à velle ad posse* igazab. Mert, az mit Isten meg czelekedhetik, nem akaria mind azt: de valamis akar, meg czelekedheti.

II. RÉKÖZTI RÉRENC
KÖNYVTÁR

Az rariok, mellyeket Szent irásbéli locusokkal és példákkal akar erősíteni mezek.

I. Moysesnek és Illyésnek meg ielentések, és Christussal való beszélgetések. Melyre csak azt mondgyuk hogy, ha valoban meg ielenteneké, avagy nem, *disputabilis*: de bator azt mondgyuk is hogy valofagos volt is, mint hogy ez az ielentés, *extraordinarié*, rend kívül volt, példaiul nem vehetni, sem az holtaknak, ez életbéli dolgoknak tudásának bizonyítására nem szolgál: mert ezt Isten nem azért czelekedte, hogy *in exemplum traheret aliquis*, mely nem is lehet. Hanem, azért lott, hogy ezzel Isten meg mutaná, az törvének és Prophetáknak czélyának lenni az Christust. Mert az Moysesben az törvény. Illyésben az Propheták ielentének vala. Annak okáért az Moysesnek és Illyésnek meg ielentések, és Christussal való beszélgetések, nem egyebet, hanem, az törvének és az Prophetáknak Christussal való egyefféget ielentettek. Szükség volt penigh az Apostaloknak meg erősítés

II.

Ratiockalkikek
Szent irásból be-
degeter.

1 Locus.

Devt. 14. v. 5¹

Mat. 7. v. 3.

Luc. 9. v. 30.

rösis

AZ SZENTEKNEK SEGÍTSÉGŐL

röszítetnieök ebben, hogy Christus, nem egyebet praedika-
kállana ő nékiek, hanem az miről régen az Törvény és
az Propheták bizonyagorítottanak, mert ha ők ebben
nem confirmáltakának volna, mindenkor kételkedésben
lévén, bátorfaggal az Evangeliumot nem praedikálhatták
volna. Nem szolgál hát ez példa, és locus, az ő ratiojá-
nak confirmálására.

1. Locus.

Luc. 16. v. 24.

II. Az Lázár Historiájából, holott az Abraham
az kazdagot meg szólítja, s az mondgya, hogy el vőtte
ez földön az ő iavait, Lázár is az nyomorúságot el bēn-
vedte, azt hozza ki Pázmány hogy az holtak tudgyák ez
világi dolgokat.

Athan. quest.

21 ad Antiochū

Chryf. in Com.

sub. 2 cap. Gal.

De mi erre azt mondgyuk, hogy, ez csak példa be-
széd. Athanásius és Chrysof. parabolának mondgyák.
*Parabolicae autem locutiones, non sunt argumentative. Mutato
genere praedicationis nihil sequitur.* Semmi oly erős, ío Cons-
sequentiáiu, és bizonyos argumentumot nem hozha-
ember elő az példa beszéd által való szólásból, kivéleké-
pen az hitnek, és vallásnak ágazatának erősítésére: mert
affle példa beszéd által való szólásnak minden *particulait*
nem vohatni hasonlításra. Nem azért hozza ezt az bēn-
Lukacs elő, h mint ha ez valóságosképpen így lőtt volna,
hanem az példa beszédben, lelki dolgot ad előnkben, a-
karván megh mutatni, minémű nagy nyughatatlanfags-
ban, és kénban legyenek az hűtölenek, az hűvek ísmé-
minémű örömben. Hollehet Pázmány, tagadgya ezt pé-
da beszédnek lenni, s bizonyítja. Terulianussal,
Chrysothomussal, és Calvinussal, de hogy az elsőkről ne
szóljunk, ha íol megh tekintetté volna Calvinust, és egy-
kevelse tovább olvasta volna, hogy nem ahol szben hat-
ta, ki találta volna hogy nem *patrocinal* semmit az ő pöris-
nek mert így szol Calvinus ott ahol Pázmány citalya: *Et
si Christus historiam narret, res tamen spirituales describit sub
figuris,*

Tertul de anim.

cap. 7. n. 97

Chryf. hom. 2.

de divite.

Calv. in Harm.

Luc. 16. v. 20.

VALO HIVASOKROL.

figuris, quas sciebat accomodas esse ad sensum nostrum, Neq; enim animæ digitis & oculis præditæ sunt, neq; siti laborant, neq; mutua habent colloquia, (látharza Pázmány Vram mi mond íti, de te ennek kevés helyt az tudóm) quale hic inter Abraham & epulonem describitur: sed Dominus hic tabulam depinxit, quæ statum futuræ vitæ pro sensu nostri modulo representet. Noha az Christus historiát hoz elő, mindazon által, lelki dolgot jelent ez ilyen ábrázatokban, az mellyeket ísmét az mi értelmünkhez alkalmazottnak lenni. Mert az lelkeknek ninczen úyiok, sem femek, sem nem somiuhoznak, sem egy mással nem beszélnek, az mint Abrahám és Lázár felől mondattatik: hánem itt az Vr, mint egy táblában akarta meg mutatni, az mi értelmünkre nézve, mi állapattya legyen ez idővendő élethez. Sőt ezzel akarja példa befédnek rontani, azon Tertullianusból, hogy Lázárnak neve in specie vagyon meg írva, melynek az példa befédben nem kel lenni: De erre elő hozoi példák és bizonyítok, neki nem szolgál: mert ha az elői való, és ugyan ezen caputban íol belétekintet volna, meg találná hogy mind példa beféd által tanít ott Vrunk, s úgy hozza előtán ebbis elő, melyben az begényekhez való gondviselést hadgya. Az mikor azért ez ilyen példabefédekben ő felsége nevezeteket az hűtöleneknek bé íedzi is, csak azért íselekesí, hóg azoknak példáikkal az hűtölenfégtől dehortálljon: Az híveknek penigh nevezetekkel az kegyességre indiczon: Sőt gyakorráb el ítkollja az hűtöleneknek neveket, az híveket bé íegyeztetvén, amaz íent David mondásának igaz voltáeri. *In memoria æterna erit iustus, vultus autem Domini supersaficientes mala, ut perdat memoriám eorum de terra viventium.* Örökké való emlékezetben íészen az igaz. az gonos íévökön penig az Vrnak tekeriterí. hóg azoknak emlékezeit el vesíesse ez földnek ííneről. Ez sem szolgál hát az ő sententiáíára.

III. Az Christus Vrnk mondásával, ki azt mond:

F

BYA

Pfal. 34. v. 19

Locus

AZ SZENTEKNEK SEGITSEGE

Luc. 15. v. 10.
Luc. 20. v. 35.

gya, hogy egy meg térőnek, meg térésen örülnek az An-
gyalok. Ifjén, hogy hasonlatosok leszünk az Angyalok-
hoz, akar Sententiáit Pázmány, az meg holt szenteknek
ez világi dolgokban való tudása felől állatni. De ez is,
semmi. Mert az szent Lukácznál való mondását Vrun-
nak nem kell érteni itt ez világon mostani üdőben élő
szentekről, sem az ki multakról, hanem arról, a minémő ál-
lapat lesz az utolsó ítéletnek napján, mint ez meg írtik
az szent Máthénál cap. 20. v. 30. holott, mondattak
az Istennek szolgálói, olyaténoknak leendőeknek, mint az
Istennek angyali az fel támadásban. Az hol pedig egyen-
lőknek mondgya lenni az szenteket az Angyalokhoz, nem
tisztákra, és szolgálatokra nézve, hanem az dicsőségre néz-
ve lesznek egyenlők, annak felelte erre is miképpen hogy
az Angyalok nem búkólkódnak étel, ital nélkül, ugy az
szentek is, mert *regnum Dei non est esca et potus*. Szent Ago-
stonis: *Deus erit cibus noster, cibus ille reficit, sed nunquam deficit.*

Aug. in Ps. 50.

4. Locus.
Apoc. 5. v. 14.

IV. Az szenteket, ez földön lakozó embereknek
dolgokat, érteni bizonyítja ebből, mikor szent Iános íe-
senti, hogy az Isteni dicsziretre az négy állatok, Amen,
kiáltanak. Ez is erőtelen az ő sententiáira, mert ott az sz-
Iános nem csak az emberekről szól, mint az 13 versben,
meg mutatja, hanem minden földön, föld alatt, vízben,
és éghben lévő állatokat, kik az ő modgyok szerint dicszé-
rik az Vr Istent, mint az Dávid az égh felől azt mongya:
Caeli enarrant gloriam Dei. Az eghek hirdetik az Istennek
dicszőségét: maga az éghnek ninczen szája, hogy az Isten
dicszőségét hirdetné, holott az hirdetés szájal lesz, de az-
zért az írás effle állásnak modgyával él, emberi mód-
szerint. Ha pedig csak az emberekre kellene ezt az mon-
dást magyarázóni, még sem szolgálta Pázmány Vram-
nak, mert ha megh tekintené az v. 13. nem csak az megh
holtakról szól ott sz. Iános, hanem egy szer, s mind az élőka-
ról is, kik mind az Vr Istennek dicsziretét hirdetik, mod-
gyok.

Psal. 19. v. 5.

II. RÁKÓCZI FERENC
MEGYEI ÉS VÁROSI
KÖNYVTÁR

Deus erit cibus noster, cibus ille reficit

VALÓ HIVASOKRÓL.

gyok férént, mellyet tudnak az Isten országában lévő hívek is közönségesképpen, *sed non specie*, de nem egyenként, kit az ő Amen mondásokkal confirmálnak. Ahol penigh azt mondgya, hogy Ament nem mondhat az az ki nem érti más sávját, az ő magok az Papisták ellen szólgál, mert ők ideghen nyelven énekelnek, ugy szolgálják az Misset, mellyet nagy Sacramentomnak tartanak, sugva birbítelnék, könyöröghnek, senki nem hallja, sem érti, hogy tud hát az hegény köllég Ament mondani, ez ilyen néma és értetlen Isténi szolgálatról szól itt az Szent Pál, ha iól meg olvaftad volna Rézmány Tiha Vram:

V. Oniásnak példáiával, az Machabæus második könyvéből. Illyesnek Ioram Királyhoz küldött leveléből. Az Machabæus második könyvéből, hírnek és vallásnak igazatjának bizonyítását, helyedennek, ugy mint, mely Apocryphus, odéb fellyeb meg mutatok lenni. Illyes le-
 veleről is ugyan ottan állánk. Hozza ez mellé elő az Samuelnek az böiös bájos könyv sávjára való elő íővetés-
 lü. De erre azt mondgyuk, hogy nem az igaz Samuel volt az, hanem ördög az Samuelnek képében, mint hogy az gonos lekekis, világosságnak Angyalává ünterik ni-
 ha magokat: mert itt az írásból az böiös báiosnak ítleire nézve, kinek ugy tezet mint ha az igaz Samuel lőtt vol-
 na: sok helyen az írásból az emberi ítleire nézve, mint az vizek az föld alatt mondattatnak lenni. Az Bal, Isten-
 nek mondattatik. Az Evangeliumnak prædikállása boldonságnak. Ebben az Sententiában voltanak az régi írás magyarazo Doctorokis, ugy mint, Iustinus Mariyr. Tertullianus, Hieronymus, Augustinus és többek. Mert mivel hogy ez az böiös báios, ördögi varással élt, mint meg tezik ex vs. 11. 12. 15. az igaz Samuelen, ki Istenben el nyugot val, a haralma nem volt, noha niha az Vr Isten itt ez világon élő híveit meg hadgya az ördögnek is próbálni, mint ő magát Christust is, de az megh holt lelke-

5. Locus!

2 Macc. 15. v. 12

2 Par. 21. v. 12;

2 Sam. 28. v. 18

Exod. 20. v. 4

1 Reg 18. v. 27

2 Cor. 1. v. 23.

Iust. quest. ref.

ad orthod. cap.

52. quæ. & ref.

Tertul. lib. de

aniv. cap. 57.

Aug lib. de do-

ctr. Chri. c. 23.

icubi, quam **AZ SZENTEKNEK SEGITSEGÖL** *quam*

Ius Can. causa **ken nem ad neki hatalmat. Az ördög volt hát az, az Sa** *homo*
25 q. 5. cap. nec **muelnek ábrazauyát teueiven.** *52*

mirum **Töb effle ratiokat is colligal Pázmány az írásból, kikkel** *52*
dit. in hunc lo **az ő senteniáiát akaria erősíteni, melyekre valo felelet** *52*
cum, **ez ideig valo írásunkból eléggé ki terzik. Nem akarván**
2. J. 12. **azert az kegyes olvasoi többekkel terheni, ier bizonyíta**
3. J. 12. **suk megh immár, az ő helytelen és modnélkül valo ratiói**
4. J. 12. **ellen, mi is bizonyos ratiokkal, írásból hogy az meg holt**
5. J. 12. **szentek, ez világon élőknek dolgokat nem tudgyák.**

6. J. 12. **Nem tudgyák az szentek ez világi dolgokat.**

7. J. 12. **I Ha affle affectus, indulat volna ő benne mi hoz-**
8. J. 12. **zánk, tehát benne volna az forgalmatosság, bánat, szo-**
9. J. 12. **morosság, és ilyenképpen az ő boldogságok lelkekre néz-**
10. J. 12. **ve is nem volna tökéletes. De azt mondani, hogy nem**
11. J. 12. **tökéletes azoknak boldogságok, írás ellen valo : an-**
12. J. 12. **nakokáert, ninczen affle affectus ő benne, mert ez illyes**
13. J. 12. **tén affectusokat az égben őst terzik. Ezert mondgya S.**
14. J. 12. **Ianos. Et abstersurus est Dominus omnem lachrimam ab oculis**
15. J. 12. **Apoc. 21. v. 45 eorum, & mors amplius non extabit, neq; luctus, neq; clamor,**
16. J. 12. **neq; dolor extabit ampli quia prima abierunt. Et dixit is qui se-**
17. J. 12. **debat in thono: Ecce nova facio omnia. Et dixit mihi scribes**
18. J. 12. **nam haec verba fidelia sunt & vera. Es el töröl az VI min-**
19. J. 12. **den könyvhullatást az ő szemekről, és nem léssen többé ha-**
20. J. 12. **lál, sem siralom, sem kiáltás, sem fájdalom, mert az előte**
21. J. 12. **valok el mulnak : Es monda énnékem az , ki az sekben**
22. J. 12. **üi vala: Imé én mindeneket megh uyítok. Es monda né-**
23. J. 12. **kem, iriad : mert ezek az bešedek igazak és hívek. Ha**
24. J. 12. **azert ezek igazak és hívek, hogy tudni illik, az iövendő**
25. J. 12. **életben, az előte valok nem léšnek, nem lehetnek hát az**
26. J. 12. **szentek ott mi rolunk forgalmatosok!**

27. J. 12. **II. Szent Pál azt mondgya. Prophetiae abolebantur,**
28. J. 12. **lingua cessabunt, & cognitio abolebitur, caritas autem nun-**
29. J. 12. **quam**

quam excedit. Az Prophétiaik el töröltének, az nyelvek meg sűnnek, az ismeret: is el töröltetik, az szeretet penigh soha el nem fogy. Valaminek meg fogyarkozása; és el mulasa lében, ez életből való ki mulás után, ninczen annak hasna. De az benciek ismeretének el töröltetése és mulasa lében: annakokáért az benciek ismeretének az ki mulás után ninczen hasna: Ha penigh iu az benti Pál irásából Pázmány állatná az szeretetet, mely feiól azt mondgya hogy meg marad, még sem erősitené az ő sentenciáit: Mert nem is szeretjük az Istent, de azért, nem könyörögünk Istenért, nem is súkölködik ő segítség nélkülül,

III. Az Eliaifnál az O Törvénybéli Ecclesia így sollowya meg az Isten. *Abraham nescit nos, & Israel ignorat nos: tu tamen Iehova pater noster es.* Az Abraham nem tud minket, és az Israel nem ismer minket, te mindazonáltal Iehova mi Istenünk vagy. Hogy ha Abraham nem ismerte az boldogságban lében (mert arra az údöre föl) az ő maradékit bizonyára sem Maria, sem benti Péter sem más egyéb, az holt benciek között nem tudhatya az mi súkölgünket. Erről mondgya benti Agoston: is: *Si tanti patriarchae, quid erga populum ex is procreatum ageretur ignorarunt, quomodo mortui vivorum actibus cognoscendis adinvandisq; miscntur.* Ha illyen nagy Prophéták, az ő ióllók sármazot népek dolgát nem tudták: miképpen az holtak az élőknek czelekedetiben, és segítsegekben elegettenek?

IV. Anias Isten feió Iosias Királynak meg iövendölteté, Holda Prophetiisa által Isten, hogy meg halna, miveléket az népre boczátna veszedelmet, hogy ne látná azokat, mikor így sollowa: *Ecce ego appono te ad Patres tuos, ne videant oculi tui totum istud malum, quae ego inducturus sum super Ierusalem, & habitantes in ea.* Imé én téstiek téged az te atyádhoz, hóg ne lássák az te bencid az gonoszi, melyet én Ierusalemre, és abban lakozokra boczárok.

Melyből
Cum F. Stragis. Dum pur.
 ill- ...

Handwritten notes in the right margin, including: *De... el... C... his... pas... in... Aug. lib. de ci... ra mort. cap. 14... in... ad... s... IV. Reg. 22, v. 30...*

AZ SZENTEKNEK SEGÍTSÉGÖL

Melyből az következik, hogy az holtak nem látják, és nem ismerik, itt ez földön levőknek állapotjokat.

V.

V. Noha Szent Agoston is több Szent írásbéli Doctos
 rokkal egy először volt abban az tévelygésben, hogy az
 holtak tudhatják itt ez világon levőknek állapotjokat
 és könyöröghetnek érte: de annakutána inkább ész
 méiére térvén, nyilvánfanggal bizonyítja, hogy sem ie
 len ne legyenek, se ne tudják itt az élőknek állapotjosa
 kat, mikor így szól az maga anyja felől is. *Si rebus vivens*
tium interessent animæ mortuorum, & ipse nos, quando eas vi
demus alloquerentur in somnis, ut de alijs tacem, me ipsum pia
mater nulla nocte desereret, quæ terræ mariq; secuta est, ut me
am viveret. Absit enim, ut facta sit vita feliciore crudelior usq;
adeo, ut quando aliquid angit cor meum, me tristem filium non
consoletur, quem dilexit unicè, quem nunquam voluit mortuum
videre. Sed profecto verum est, quod sacer Psalmus personat,
Quoniam pater meus & mater mea dereliquerunt me, dominus
autem suscepit me. Si ergo parentes nostri dereliquerunt, quo
modo nostris rebus, & curis intersunt. Si autem parentes non
intersunt, qui sunt alij mortuorum, qui noverunt quid agamus
 quidvè patiamur. Ha az élőknek dolgokban ielen volná
 nak az holtaknak lelkek, mikor őket álmlunkban látjuk,
 ök is meg szólítanának minket, hogy egyebekről ne szól
 lyak, engemet az én anyám egy éyiel sem hadna el, kí
 mind tengeren, földön, míg élt velem volt. Mert távul
 legyen az, hogy az boldog életben kegyetlembé lőtt vol
 na, vgy, hogy mikor az én szívém bánkodik, engem som
 moru sít nem vigasztalna, kit egyedül szeretet, kit soha
 nem akar somoruan látni: De mind azon által igaz, az
 mi Szent David mond: Mivel hogy az én Anyám és A
 nyám el hadtanak, az Vr fel vőtt engemet. Ha azért az
 mi szüléink minket el hadtanak, miképpen vadnak ielen
 és viselnek gondot mi rólunk? Ha pedig szüléink ielen
 pinczenek, kíczodák azok az megholtak, az kik tud
 gyák

Aug. lib. de eu
 ra pro mor. c. 13

Plal. 27. v. 10.

Si pater meus & mater mea dereliquerunt me, dominus autem suscepit me. Si ergo parentes nostri dereliquerunt, quomodo nostris rebus, & curis intersunt. Si autem parentes non intersunt, qui sunt alij mortuorum, qui noverunt quid agamus quidvè patiamur.

VALÓ HIVASOKROL.

gyák mit czelekedgyünk és mit szenvedgyünk? Ezek mind szent Agostonnak mondaná, ki tellyességel tagadgya az meg holtaknak ielen léteket, tudásokat, segítségesket, az élő szeniekhöz. Híjában való hát hogy Pázmány ilyen igen oltalmazza az ő sententiáát.

De talám azt mondhatná, s-mondgya is, mint odéb fellyeb meg hallok, hogy az mi dolgunkrol meg tanítathatnak vagy az Angyalok által, vagy Isten által, vagy azok által kik meg hálnak, és ő hozzáioik mennek: De holott es fele ielenésnek és tanításnak modgya az régi údöben volt, immár meg sűnt, solult nem is bizonyítatuk az írásbol az uy Testamentomban, mi sűkség az bizonyos érelems röl, bizontalanra térni? Hallod szent Agostont magának sem tenni eleget, sör végre ugyan meg vallya, mint hallád, hogy az holt szeniek, nem tudgyák az mi dolgunkat, sem éretünk nem sörghalmatoskodnak. Eddig elég erröl is sollarunk.

Fogad

Felelet

Sec. 3. Szabad az szenieket segítségül hini.

Bizonyítani akarja Pázmány Péter, az szenieknek segítségül való hívások, hátra hadgyván az Argumentumok, és más azokat forgatni, kikre felelet is vagy onatnak. odéb fellyeb, szent írásbéli példákból ratiokat faragván elősör: annakutánna Conciliomoknak, czodatételeknek, és Historicusoknak bizonsfagival. Mi is mind az két bizonsfagit így ronnyuk.

Elősör veti előnkben, sententiáának erősitésére, az szenieknek itt ez világon élteken, egymásért való könyörgéseknek hasznos voltat, és abbol akarja ki faczarni holtak után segítségül való hívásokat is. De erre oda fellyeb meg feleltünk s-meg mondok, hogy az élőknek egymásért való könyörgésekröl, mind paranczolattya s mind ígéreti, annak megh halgatásarol Istennek, mind példái.

Fol. 79°

1.

AZ SZENTEKNEK SEGITSEGÖL

példáink az Szent írásban vadnak: mellyek az meg holtak felől ninczenek. Azert ez ratio hasonlatlan, többet lás oda fel.

II.

ApoC. 1. v. 4.

Masodszor az Szent Iános látásat hozza elő, holott az Szent Iános köböntven az híveket, Ecclesiakat, kegyelmet és békeféget kíván az hét lelkektől, kik az Istennek béki elői vadnak: holott ő, az hét lelkeken, az meg holt Sentekeket magyarázza. De ezt sem talállya, mert, nem az Istennek igéiéből, hanem az ő iók agyából koholt értelem szerint akarja tekerni. Maga ha belé tékintene az Bibliában, meg találhatná, hogy ugyan ott az Szent Iános, Isten felől úgy szól, hogy állauyában egynek mondgya, mikor azt mondgya hogy, *Gratia vobis ab eo qui est, qui erat, qui venturus est.* Kegyelem ténétek atul, az ki vagyon, ki volt, és az ki iövendő. Mint Moysesnél is vagyon az Iehovának nevezeti. *Dicens, inquit, filijs Israel, Iehova, id est. Sum, fui, & ero, misit me ad vos.* Mondgyak, ugya mond, az Israel fiainak, az Iehova, az az, vagyok, voltam, és lébék, küldői engemeti hozzatok: nohazert, mind az három személynek öröкке való Istenfégére is magyarázhatni. Annak-selette, azon egy Istenfégben lévő három személyt is ki akarja mutatni, kitől ezt az kegyelmet, és békeféget kívánnya az Ecclesiáknak: mert itt az vs. 4. érthetni mint némelylek magyarázzák azon, *qui est, qui fuit, & qui venturus est,* az ayat. Vers. 5. nevezeti szerint emlekezik Szent Iános az Fiúrol, az Iesus Christusrol. Itt hát az hét lelkeken kel érteni, noha Pázmánynak nem tezik, tudni való dolog hogy ha lehetne itt elene állani, helyén sem hadná, mivel hogy ezzel meg iúrik várának fala, az S. Leiket: ki hétnek mondatik, az ő fok külömb külömbféle Söp aiándékira bézve. *Numerus finitus pro infinito per Enallagen,* mellyekkel aiándékozza az ő híveit: mint ezt Esaiás meg bizonyítja. Ezért énekelik az Hymnuszban is ő magok is az Pápisták: *Tu septiformis munere, &c.* Az hol azt mondgya Szent Iános, *in*

Exod. 3. v. 14.

Esa. 11. v. 2.

conspen

VALÓ HIVASOKROL.

conspectu throni eius, az ő sékinek előtte, ott az *thronuson*, az Isten országa értetetik, holott, és az Sz. Lélek, az Atyával és Fiaival örökké uralkodik, és honnan az ő aiándékit állítja az hívekre. Így magyarázzák az bölcz, tudos, írás magyarázó Doctorok, Morloratus, Pignetius, Bullinger, Sebaste, Mayer, és az többi, noha Pázmány ezeket semminek tartja. de több volt ezeknek feickben az velő hogy nem az ő tők agyában.

III.

Luc. 20. v. 36.

Harmadkor, az Christus mondásával, ki egyenlőnek mondja az szenteket az Angyalokhoz : Melyre meg felélénk ide fel, s mondok hog nem istiekre és hivatalyokra nézve, hanem az dűczőségre nézve egyenlők. De ő ebből ezt akarja ki faczarni, hog az Angyalok könyörgnek éretünk, és így segítségül való hívásokat állassat erre penig mind két felől írásból akar bizonyogat hozni a Zachariásból, holott az Angyal könyörgői Ierusalemért. ^b Daniélből, ^c Tobiasból, ^d Moysesből, és többekből, megh láthat az locusokat. Am bárt ezer ilyen locusokat keressen, és citállyon is, de neki ugyan nem szolgálnak azok, mert azok között némelleyek Apocryphasok, azokkal penig mint idéb fellyeb is meg mondotuk, az hínek ágazatiról való dolgot nem bizonyíthat. Az kiket penigh Canonicus könyvéből citál, azokban az Propheták, nem valami teremtet Angyalról szólnak, hanem, az ki nem teremtetet, az penig Christus ő maga egyedül, ki az emberi nemzetnek meg váltására, szabadítására, és oltalmára az ő híveinek el boczátator, s ezért is mondatik Angyalnak, ez az, az kinek az több Angyalok is szolgálnak : Annakfelelte, ha megh engednők Pázmánnak, hogy teremtet Angyalokról szólnak az Propheták ott is, megh sem vohatnák az megh holt szentekre : mert az Angyalokra bizattator Istentől itt ez világon, az Eceleliának oltalmazása, és láttyák, s ismerik az mi fok nyomoruságinkat, mellyeket az meg holt szentek nem látnak, kikre

a Zach. 1. v. 20.

b Dan. 12. v. 11

c Tob. 1. v. 12.

& 3. v. 25.

d Gen. 6. v. 21.

Matt. 4.

G

az Ec

AZ SZENTEKNEK SEGÍTSEGŐL

az Ecclesianak oltalmazása sem bízattatot. Továbbá, nem mindent kel segítségül hini, az ki mi éretünk könyörög: mert az könyörgés, nem elégfeges ok arra, hogy azért segítségül hivatassék, mert könyörög. It sem lehet tehát elő dolgában Pázmány Vram.

IV.

IV. It Pázmány immár az consuetudo, és az Conciliomokat forgattya, s azokból akarja bizonyítani az ő értelmét. De mi azokra meg felelünk Cyprianus Doctoral, s azt mondgyuk, hogy *Consuetudo sine veritate vetustas est erroris*. Igasságnélkül való tévelygés pedig ez, mi itt akar Pázmány állatni, mert sohut irás ninczen felőle, míni ezt ez előt bővön meg bizonyítottuk. Másut ismét így szól: *Non quod hic, aut ille, ante nos dixerit, vel fecerit, imitandum faciendumvé, sed quod Christus qui ante omnes est*. Nem azt, az mit, ímez, vagy amaz, mi előttünk mondot avagy czelekedet, kel köveinünk és czelekednünk, hanem az mit Christus, ki mindenek előtt vagon: Annakfelette, azt is mondgyuk, hogy az szokás, nem fundamentoma az hitnek: mert az szokás, külső ceremoniának, és az Ecclesiának, külsőképpen való igazgatására tartozik, nem az hitnek, és üdvösséges dolgoknak igazgatására kíválképpen ha az Istennek igjéből nem fundáltatot: holott az Istennek igjében, valamellyik az hitre, az üdvösségre tartoznak mind bé foglaltatának. Az mi penigh illeü és nézi az Conciliomokat, Traditiokat, és Patereket, kíker citál, arra immár régen megh felelünk, mert azoknak is csak ott adunk helyt, az holott az Istennek igjével egygez. De az Niceniumbéli második Conciliom, Constantiense, Lateranense, Horenünüm, Tridentiumbéli Conciliomok sokakban nem egygez az Isten igjével. Ha pedig, még az Apostoloknak, avagy az Angyaloknak sem szabad volt az Istennek igje ellen semmit tanítaniok, vagy végezniek, sokkal inkább az Conciliomoknak azok után: mert azt mondaja Sz Pál:

Si nos,

Cypr. ad Pompejum contra epist. Stephani.

Cyprian. de antiquit.

VALO HIVASOKROL.

Si nos, aut angelus, Evangelizaverit vobis præter id, quod Evan- Gal. 1. v. 8. 9.
gelizavimus, anathema esto. Ha mi avagy az Angyal præ-
dikallana valamit ténék tek azon kiuül, mellyet mi prædi-
kallouunk, átök légyen. Chrysoſt: Plus aliquid dicam, ne Chryſ. homil. 2
Paulo quidem obedire obortet, ſi quid dixerit proprium. ſi quid Epist. ad Tim.
humanum, ſed Apoſtolo Chriſtum in ſe loquentem circumferenti.
Többet mondok valamit, hogy még Pál Apoſtolnak is
nem kel engedni ha mit ſaiáuyát, ha mit emberét mond,
hanem az Apoſtolok kiben Chriſtus ſol: Hieronymus: Hieron. ad Gal.
Spiritus Sancti doctrina eſt, quæ Canonicis libris prodita eſt:
contra quam, ſi quid ſtatuant Concilia nefas duco. Az Sz. Lés.
leknek tudománya az, mely az Regula ſerént valo írás-
sokban foglaltator, mely ellen, ha mit végeznek az Con-
ciliomok, nem ſabadnak tartom. Szent Agoſton: is így
ír az Conciliomoknak végezések felől. Sed nunc neq; ego Aug. contra
Nicenum, neq; tu debes Ariminenſu Concilium, tanquam præu- Max. lib. 3. ●
dicaturus proferre. Nec ego huius authoritate, nec tu illius de- 14.
tineris. Scripturarum authoritatibus, non quoruncunq; proprijs,
ſed utriuſq; communibus teſtibus, res cum re, cauſa cum cauſa, ra-
tio cum ratione concertet. De moſt ſe te énnékem az Ari-
minai, ſem én te néked az Niceniumbéli gyülekezetnek
végezésén, ugy mint eleve meg ítéltémé veſük. Se én en-
nek méltóságával, ſe te annak meg ne tartoztaſſal: Az
írásnak méltóságival, nem kinek-kinek ſaiáuyával, ha-
nem mindenikünknek közönſéges bizonſágival, az do-
log az dologgal, az ige az igében, az okoſſagh az okoſ-
ſagban hadakozzék. Másut meg azt írja: Auferantur e Aug. in Pſal 57
medio carthæ noſtræ. Procedat in medium codex Dei. Audi Aug. de vnitate
Chriſtum dicentem, audi veritatem loquentem. Vitetteſſenek Eccleſ. cap. 3.
ki közzüünk az magunk írás, iöyion elő közinkben az
Iſten könyve. Hallyad az Chriſtuſt ſollani, hallyad az is-
galságot. Mi haſon tehát io Pázmány Vram, hogy il-
lyen igen támaſkodtál, az Conciliomoknak végezésé-
hez, Traditiokhoz, Conſuetudohoz, ſ. Paterekhez, ha-
lárodé hogy ő magok is, el igazítanak mellőlök, ha hol az

*V. 16. 17. 18. k. h. 20. 21. 22. k. az mag-
ny. iöyion elő tartoztat. az Iſt.*

AZ SZENTEKNEK SEGÍTSÉGÜL

írás kívül találának olyat írni, mondani. Bizony tudom, azok között egy sem éri, az ő Törvénybéli concilliummal, kiből jelen volt Aron, Eléazar, Ithamár, Húr, Phinees, és több fő, tudos, bölcseséggel meg ajándékozott férfiak, vének, és okosok. De még is, az Isten házára igazították az népet, nem az magok végezéskére. Egy sem volt olyan, mint az Prophéták, Elaias, Ieremias, Abacuk, és az többi: de egyik sem mondotta hogy, én ezt mondom, én azt végeztem, hanem, az Ur azt mondgya. Így szól az Ur. Ezért mondgya, az szent Agoston: *Non audiamus, hæc dico, hæc dicis, sed hæc dicit Dominus: Ne halgassuk azt, az ki azt mondgya, ezt mondom, ezt monddod, hanem ezt mondgya az Ur.*

V.

Pázmány czoda teteli meghamisíttatnak.

V. Az czodatételekkel is akarja bizonyítani, az

szenteknek segítségül való hívásokat, mellyek mint ő mondgya különböző helyeken Templomoknál, Clostromoknál, szentek temetői, &c. lőttek, ezek között pedig ugyan sokakat comporalit, hogy csak nem tarisnyát tölthetnél vélek, de ha nem tudom megnyit keresi illyent is csak álom, ezzel bizony, lassan támaszthatya el romlot falát, Christus Urunk hávat akarja erre teskerni, ki azt mondgya szent Iánosnál: *Si mihi non creditis, credite operibus meis.* Ha énnékem nem hisztek, hídgyetek az én czelekedetimnek, Christushoz hasonlítja ám ő az szenteket, de még az is kérdésben lehet, mi czoda szentségek volt azok között némelyeknek, úgy mint, Potemiának, Sigmond Királynak, és többeknek, kiket elő fámslál. De mi ezekre, mind csak azt mondgyuk, hogy kétszék az czodatételek, avagy igazak, avagy hamissak. Az igazak, azok mellyek avagy Istentől ő magától, az O Testamentomban, vagy az Prphetaknál: Az uyban pedig Christustól vagy az Apostoloktól Isteni erőből, az Evangeliumnak, és az igaz hűnek confirmálására, czelekedtettenek, és lőttek különböző helyeken, és moddal,

Ioan. 10. v. 38.

Miracula sunt duplicia. Vera.

VALÓ HIVASOKRÓL.

moddal, melyekről oda fel ezen könyvnek elő caputya-
 ban, olvashat bővebben, melyek immár meghűntek:
 nek: mostan azért czodákat, kérni, várni, meghűntek
 kedni, az igaz hűnek confirmálására, holott nyilván
 vagyon, hűtleniségnek jele. Az hamis czodák, Istennek
 engedelméből, vagy üéletiből léfnek, az ördögök, azok-
 nak szolgálai, vagy czelekedeti által, noha Istennek neve, de
 nem az Christusnak lelke által, az igazságnak meghű-
 mályosítására, és az hamiságnak erősítésére. Illyetének
 valának az Magusoknak, és varázslóknak czodáiételei az
 Pharahonak idejében. Illyen vala az Simon Magusa is.
 Illyetének az barátoknak kik Bernában megégettetének,
 czodáiételek is. Efflékről pramonialta az Vr Isten ide-
 iénkorán az ő népet az O Testamentomban is, mikor
 így szól: *Cum surrexerit in medio tui Propheta, & dederit si-*
gnum vel potentum, veneritq; illud: nolite credere, tentat enim
vos Dominus. Mikor te közötted Propheta támad, és czu-
 dát léfben, és meg léfben az, az mi mond, ne higgyétek,
 mert az Vr kísértőök. Erről az Vr Testamentomban
 is: *Surgent Pseudo Christi, & Pseudoprophete, & dabunt si-*
na magna & prodigia, ita ut etiam electi in errorem ducantur,
si fieri possent. Az Szent Pál is az Anti-Christusnak orfágás-
 rol és annak erejéről szólván, azt írja, hogy *Eius adventus*
secundum operatione Sathanae, cum omni potentia, & signis ac
prodigijs mendacibus, cum omni deceptione inivsiitia, in his qui
pererunt: Annak elővetele az Satannak czelekedeti he-
 rént való minden hatalommal, hazugh íegyekkel és czu-
 dákkal. Az minémő czodáiételeket penigh Pazmány
 bámlál elő, azok csak hazugságból, csalárdsgágból, vas-
 lok, azoknak úgy mint az Pápiistáknak, kik affléknek
 igen hífnek, veszedelmekre, Theodoretusból, Eusebius-
 bol, Sozomenetből, Bomfiniusból, Nicephorusból, ki-
 ket elő bámlál, fülünk mellől kel boczatánunk, holott
 csak bosia beféd, az Szent írásban nincz fundamentoma,
 és avagy ördögi csalárdsgágból, varázslásból, álcem tártás-
 bol,

Falsá.

Deu. 13 v. 1. 2. 3

Matt. 24.

Fol. 793.

AZ SZENTEKNEK SEGÍTSÉGÖL

bol, vagy más egyéb ördögi practicából lötenek, miné-
műek mostis a Pápistaktul czelekettenek, az ő hűtőlensé-
gekben és tévelygésekben való Confirmatásokra, mert
ő közöritők sokan vadnak és voltak affele Magusok,
varások bűtőlők bafiosok, mint hogy ördöggel cimbo-
ráfok. Az hol azt mondgya szent Agoston felől, hogy
nem volt ugorka agya veleie, mint valamely Biczos ko-
sta Prædicatoroczkának, mi sem mondgyuk azt felől,
de azért, ő is néha oly tévelygésben volt, hogy az mit
eggyzer írt, mañsor ismét vissza mondta azt, az mikor
az Istennek lelke bőfegésben munkalkodot benne, mint
ha meg akarod olvasni *in libro Retractionum*. bővön
meg láchad, s ezert is nevešte úgy azt az könyvet. Ha
penig minket nevezz biczos Prædicatoroknak, io Er-
sek Vram, istellég légyen Ersekségednek, de ha ilyen
ezer bélyeggel (mint az barmok sokrak) megh súto-
Pap, avagy *rectius* kap volna is, nem hinnének savának,
és ördögi czodáinak, ugy, mint ez előt ennyihány eszen-
dővel Istennek meg mondot savának, és abból téstünk is-
tiletet az hűnek, tudománnak, vallásnak, mi volta felől,
nem ugy, mint te, az te tők agyadbol, és te hozzád ha-
sonlo, ördögi practikakkal meg rakodot embernek czod-
dáibol:

Es így io Pázmány Vramnak, az szentek segítségvel
hívása felől való, bizonygít és czodatételit, kikkel támog-
gati akarja vala romlot falát, megh czáfóltuk. Immár
azert mi is bizonyitczuk meg ellene, hogy nem szabad
az szenteket segítségül hini.

Nem szabad az szenteket segítségül hini.

I. Mert az meg holt szenteknek segítségül való hívás-
fok felől, sem paranczolatya Istennek az szent írásban,
sem igéretit, sem példáink sohult nem találtnak.

II. Mert Isten nyilvánfaggal tiltja azt.

III. Mert az mi súvúnknak belső indulatit nem
tudgyák,

*Con. Cum desit...
reverti aut...
liber retracta-
tionum.
Fol 79.
Liber retracta-
tionum.
II.
III.*

V A L O H I V A S O K R O L .

tudgyák, ki időb fellyeb meg mutatánk bőfeggel, holott az ő bizonygát is meg ezáfolok. Az ki penigh segítségül kel hínunk, búkfeges, hogy az minden kívánfaginkat érce és tudgya.

IV. Mert az mi könyörgésünket nem hallják. Az ki penig segítségül hívunk, illik hogy annak könyörgést, ki könyörög, és segítségül híja, érce és hallja,

IV.

V. Mert ninczenek, -nem is lehetnek mindenü ielen azoknak kik segítségül híják őket: az ki penig valaki segítségül hív, és kívánnya segítségét, búkfeg hogy annak mindenü ielen légyen.

V.

VI. Mert az benteekben nem kel hinnünk: az ki penig segítségül hívunk, hinnünk kel abban: *Quomodo invocabunt eum, in quem non credunt.* Miképpen híják azt segítségül, az kibén nem híšnek.

VI.

Rom. 10. v. 14.

VII. Mert minékünk solga tarsaink: dolga tarsainkat penigh nem kel olyan benteleges tisztetel illenénk, hogy még segítségül is híjuk. Holott az Angyal is azt mondá benti lanolnak, mikor imádni akarja vala. *Vide ne feceris, conservus enim tuus sum, & fratrum tuorum.* Meg lásd ne czelekegyed, mert tenéked és az te atyádszainak solga tárfa vagyok.

VII.

Apoc. 19. v. 22.

VIII. Mert nem vagyunk solgai az Angyaloknak, sem az meg holt benteeknek, benti Pál mondgya. *Nolite fieri servi hominum.* Ne legyetek solgai az embereknek, sol itt benteleges es vallásban valo solgálatrol: az ki penig segítségül hívunk, annak solgáinak kel lennünk.

VIII.

Cor. 7. v. 23.

IX. Mert sohult sem az O, sem az Vy Testamentomban nem rálálljuk fel, hogy soha csak egys is az hívek közzül az meg holtakat segítségül hita volna.

IX.

X. Mert ő magok is meg az élő bente is, sem az Angyalok nem engedék az segítségül valo hívást, mely csak egyedül az Istené, magoknak tulajdonítani: azért monda az

X.

AZ SZENTEKNEK SEGITSEGÖL

Apoc. 19. v. 22.
Act. 19. v. 26.

da az előbb is az Angyal Szent Iánosnak. *Vide ne fecerim.*
Meg lásd ne czelekedgyed. Sz. Peteris Corneliust megh
sollitá: *Surge, & ego ipse homo sum.* Kely fel, mert én is ems
ber vagyok.

XI.

XI. Mert csak egyedül, az kel segítségül hini, az
ki természet szerint való Isten, nem teremtett állat. Az
Angyalok pedig, és az Szentek, nem természet szerint való
Istenek, hanem teremtett állatok. Nem kel tehát őket
segítségül hini. *Dominum Deum tuum adorabis, & illum so
lum coles.* Az te Vradat Istenedet imádkyad, és csak ő
néki szolgál. Cyrillus Doctoris így szól erre: *Vna enim
natura Deitatis est, quam solummodo adorare oportet, Domi
num, inquit, Deum tuum adorabis, & ipsi soli seruias, seruitute
videlicet quā Deus est colendus.* Mert egy az Isteneknek ter
mébeti, az kit egyedül csak imádni szokszes. Az te Va
radat, úgy mond, Istenedet imádkyad, és csak ő néki so
gály, az szolgálattal, tudni illik, mellyel Isten kel tisztelni.
Istent ma fut így szól: *Adorem, inquit, ipsum omnes Angeli
Dei. Nemo autem ignorat, nulli proffus nature, præter quam Dei
adorationem à scriptura tribui. Scriptum est enim: Dominum
Deum tuum adorabis, Imádkyad, úgy mond, őtet minden
Angyali az Istennek. Iol tudgya penigh minden, hogy
semni természetnek, az Isteni természetén kívül az irás
nem tulajdonitya az imádkást, mert irván vagyon. Az
te Vradat Istenedet imádkyad. Szent Ambrus Doctoris
ezt bizonyitya: *Nunquid, inquit, tam demens est aliquis, ut
honorificentiam Regis tribuat Comiti, aut salutis sue immemor,
cum de hac re, etiam si fuerunt inventi aliqui, iure ut rei dam
nentur Maiestatis: Et ipsi se non putant reos, qui honorem nomi
nis Dei deserunt creature. & relicto Domino conservos ado
rant: quasi sit aliquid plus quod reservetur Deo.* Nem de
oly bolondé valaki hogy az Királynak tisztességét adgya
szolgáinak? holou ha valaki oly talátnék: is az Király
nak méltosaga ellen vétkeznék? Ezek pedig nem itilik
magokat vétkezeknek, az kik az Isten nevének tisztességét
teremp:*

Cyrrill. Thesau
lib. 2. cap. 1.

Idem. ibidem.

Ambros Com
ment. in Rom.
cap. 5. v. 22.

VALO HIVASOKROL.

teremtetet állanak adgyák, és az Istent el hadgyván az ő
solga-társokat imádják, mint ha volna még valami
nagyobb, mit tartának Istennek.

XII. Mert még az réghi közönséges Anyaszentegys
ház is nem imádra az Szenteket, mint erről im most is. Ez
előtt is hallál bizonyokat. Hieronymus is bolondnak
mondgya azt, ki czelekedné mikor így bol: *Quis o insa-* Hieron. contra
num caput, aliquando Martyres adoravit. Kiczodaó bo- vigilant.
lond fő, imádra valaki az Martyromokat. Ismét: *Nos* Idem ibidem.
non Angelos, non Archangelos, non Seraphin, non Cherubin
colimus & adoramus. Mi nem az Angyalokat, Archan-
gyalokat, nem Seraphint, Cherubint tiszteljük és imá-
djuk. Epiphanius is *Certe virgo erat Maria, & honorata,* Epiphan. lib. 3.
sed non ad adorationem nobis data, quin & ipsa adoravit eum, adversus here-
qui ex ipsa genitus est quo ad carnem, de caelis vero e sinu pa- tes.
tris descendit. Bizonyára sűz vala Maria, és tiszteltes, de
nem imádásra adattatol minékünk, sőt ő is imádra azt,
ki ő iöle sűlettetet az test bérént, az éghből pedig az Atyá-
nak kebeléből szállot alá. Szent Agoston: *Scias a Christa-* Aug. epist. 44.
nis Catholicis, nullum coli mortuorum, nihil aenig: ut numen
adorari quod sit pactum, & conditum a Deo, sed unum ipsum
Deum, qui fecit & condidit omnia. Tudgyátok hogy az kes
restitének egyet is az meg holtak között nem tisztelnek,
és semmit az mi Istentől teremtetet, úgy mint, Istent
nem imádnak, hanem az egy Istent ki mindeneket tes-
temtet. Sedulius is így ír: *Adorare alium praeter patrem,* Sedulius in cap
Filium, & Spiritum, Sanctum, in pietatis crimen est. Imádni
egyebet az Atyán, Fiún, és Sz. Léleken küvül hűtetlenség-
nek jele. Ezek és több efféle írású, az réghi Anyaszentegys
háznak Doctorinak, mellyekkel bizonyítatik, ném sűk-
segessnek lenni az meg holt Szenteknek segítségül való hí-
vása, mind eggyeznek az Szent írással mert nem is aka-
runk mi, akar mely nagy méltóságos embereknek is bi-
zonságival, kik az Szent írásnak reguláival ellenkeznek,
H bizonyia

XII

AZ SZENTEKNEK SEGITSEGÜL

bizonyítani, mint Pázmány, hogy vagy eggyez, vagy nem, oly nagy méltósággal, protestatioval, affectussal círállja őket, hogy az **szent** írásnak csak igen kicsin helyt ad, azokhoz képest. És így ezekből, még az vakondok is. (ha csak annyi seme volna Pázmánnak is) megh láthatná, hogy az régi közönséges Anyaszentegyház, sem az Angyalokat, sem Boldogasszonyt, sem **sz. Petert, sz. Pált, Martyromokat, &c.** kik immár meg holtak, és ez világból ki multak, segítségül nem hívák. Holott azért az Pápisták ez ellen czelekednek, nem keréktyének.

Papista nõ sunt
Catholici Christi-
iani,

Sõt az Pápisták, azokat is szentek gyanánt hívák segítségül, az kik, avagy szentek nem voltak, mint György, vagy in rerum natura non fuerunt, soha még ez világon sem voltanak, mint (az mint ők mondják) Szent Kathalín és szent Christoph: Mert az kit ők szent Györgynek mondanak, Cappadociából való volt, later, eretnek, Arianus, gonosz nemből való, ki néppel és haddal Constantius Császártul Alexandriában leütettetvén, Püspökké tévé magát, kit mikor az Pogányoktul Iulianus Apostata alatt kegyetlen halállal meg öltetett volna, és az ő teste meg égettetvén, és hamua az tengerben vettetvén, mint Ammianus írja. Némellyektől Martyr gyanánt tisztelhet, mellyért feddi őket Epiphanius, mivel hogy mint olyan gonosz embert, nem illetné az az tisztelt.

Szent György.
Athan. in Apol.
de fuga sua, &
Apol. 2.
Item Gregorius
Nazianzenus o.
rat. in laudem
Athanasij
Ammian. Mar-
cell. lib. 22.
Epiphan. hæ-
ref. 76.

Sz. Kathalín

Szent Kathalín felől azt írják hogy **szűz és Martyr** volt, Alexandriaí hazáiárol, Costus Királynak leánya, kihez Maxentius Imperator ötven tudós fő embereket boczástott, hogy véle disputálnán az igaz hűttől el szakozának, kiket mikor mind megh győzött volna, az Imperator haragjában meg ölte mind azokat, végre **sz. Kathalínt** is, és ennek teste az Angyaloktul az Sinai hegyre fel vittetett. Ez is csak mind Baba lelte beféd, az barátok hazugfagya, mert

Agrippa...
Ad...
Ascensum
rapuit in
cælum...
Erasmo...

Handwritten notes at the bottom of the page, including names like Erasmo, Sinto, and various Latin phrases.

VALÓ HIVASOKRÓL.

mert sohult *in rerum natura* nem volt és az Szent Kathalín, mint hogy az Atya- és Costus Király soha nem volt, nem találják sem Eusebiusban, sem Socratesben, sem másutt. Szent Christoph felől az beállik, hogy nagy ember volt, hosszafága, magassága tizenkét sing vagy öl, ki Christust az tengeren által vitte hátán, es az után Dagnus Király alatt meg ölette. Ez-is csak hazugfag: mert miképpen hogy Dagnus Király sem volt, így az Christoph-is nem volt *in rerum natura*, melyet sohult az régi historiákban sem találni fel. Ebből-is meg tertzik hogy hazugfag, mert holott az Christus az égben fel ment, miképpen iőt volna, irás ellen, alá, s őt tőle hordoztatos volna: Annakfelelte hazugfagnak lenni, ki tertzik innen-is: mert az tengeren-is ki állott ő felsége és sáráz labbal iárt az tölzen, mint az Evangelista mondgya, nem sükölködő senki nek hátán valo hordozásánélkül. Effele hamis és álnok dolgokkal ámittyák el az segény kölséget, és visik bálványozásra.

Szent Christoff,

Es így Pázmány Vranának, ez könyvnek második Caputtyára való felelet: s bővön meg vagyom.

HARMADIK RESZE.

EZ Könyvnek harmadik részében Pázmány Vran igen szipelkedik, hogy az ő ellenek támasztot bizonyfogokat meg roniza, s: azzal-is igéri magát az ő pay-társainak, de azért csak híjában, mert sserét nem teheti. Sőt amaz rövid dichteriomot ha meg tartaná, mendacem memorem esse oportet, mint hogy arra kőti magát, hogy

H₂

hogy

*Partis. s. form. 182. De... Tangit christum... qui ex dicitur...
ob: sicut: s. form. De... sicut ille...
in nobis, sicut in nobis... ille iam ille...*

hogy ha megh bizonyodik Szent írásból, hogy az megh holt Szenteket nem kel segítségül hini, ellene mond az Pá-pistafagnak, és mi mellett ál, tehát ideite vona ha bé tel-lyesítene, mert ez ideig eléggé megh bizonyítok azt, de könnyeb az mint szokták mondani egy hazugh embert megérni, hogy nem egy santa lovat, nem égeit megh az Száját, mellyeri ez lében italma, *ut cum vera dixerit, ille non credatur*: mint Aristoteles mondgya egygüt, de nem örö-mest hagyhatná el az Ersekségnek konzát, maga nehéz egy farral két nyerget ülni, noha mi az ő mellett állása-nélkül nem bűkölködnénk, mindazon által, mint az Angyalok, örülnénk, meg térésen, ha példát venne tób meg-téri írásaitul. De lássuk meg mit mond ellenünk. Töb-bet sem találk Segény négy locusoknál vagy argumento-moknál, mellyekre akar hogy már felelni, maga ha iol vigyázna az Szent írásra, rakva véle, hogy nem kell az meg holt Szenteket segítségül hini: arra is ugy felel penig, hogy csak *eandem fabam cudit*, azon egy bakot nyuzza, az mellyeket oda fel czáczogot, csak azokat főczögi itisi.

KÖNYVTÁR

Eiősbör, az hol Isten önnön maga azt mondgya:

Dominum Deum tuum adorabis, et illum solum coles, avagy soli servies ac per nomen eius iurabis. Az Davidnal is így Sol: *Invoca me in die tribulationis ego eruam te.* Erre felelne hogy már, S azt mondgya, hogy azokban az locusok-ban, csak az olyan Solgálat és üftelel segítségül valo hí-vás tiltattatik, mely tulaydona az Istennek, és csak ötet il-leti, ezt penigh boronálni akarná, Anyáknak Anyánk-snak feiedelminknek, és egyéb élő embereknek üftelel-vel, Solgálatyával, hogy Sine álnokságának ki ne terze-nék, de csak hijában, mert egy állatot meg ismernek Ső-rín. Mint ha nem látná am, akarki is, hogy ők az terem-szet állatokat, az meg holt Szenteket, avagy megh az bálo-vány faragot képeket is, Sinién olyan üftelel el illetik,

mine

E. Locus.

Deut. 6. v. 13.

Matt. 4. v. 10.

Pfal. 50. v. 15.

Fol. 795.

VALO HIVASOKROL.

mint az teremtő Isten, mikor azok előtt térdei, feier-
 haytnak, süveget vernek, segítségül hívják, oltalmat tőlök
 kérnek, az Istennek első és második paranczolatya ellen:
 az élő hivekről vévén példát, kiknek egymáfert valo kö-
 nyörgéseknek fogamatosságáról, segítségéről, mind pa-
 ranczolatink, mind ígéreünk s mind példaink vadnak,
 akaria ő állatni az meg holt szentek felől, sententíáiat: de
 erről az első caputban többet lás. Térni az lo káiát, mert
 io iramo lova vagy on, s elegendik az esküvéstre, hogy
 szabad az szentekre eskünni, akaria erősíteni szent Pállal,
 kí azt mondgya: Testor, mint ha esküvés volna ám ez,
 annakfelelte Iustinianussal. De ezeknek ellene vesűk ő
 magának az Istennek mondásat ki így szolla ez előtt is.
Dominum Deum tuum adorabis, & per nomen eius iurabis. Ie-
 remiasnal is azt mondgya az Vr: *Et iurabis, vivit Domi-*
nus in veritate, in iudicio, & in iustitia. Szent Mathenal pe-
 nig ő maga az Christus illya, hogy semmínemű teremp-
 tet állatra ne esküdgyünk,

1 Tim. 5. v. 21
 Deut. 6. v. 13.
 Ier. 4. v. 2.
 Matt. 5. v. 34.

II. RÁKÓCZI FERENC
 MÉGYE ÉS VÁROS
 KÖNYVTÁR

II. Locus
 1 Tim. 2. v. 5.

Másodszor, forgattya az szent Pál Apostol mondásat
 holott így szol: *Vnus mediator Dei & hominum, homo Iesus*
Christus. Ismét Vrank mondásat. *Nemo venit ad patrem*
nisi per me. Szent Iános írásat is hozza elő: *Ipse est pro-*
pitiatio pro peccatis nostris. Ezekre akarna felelni ha fel ér-
 né az festséssel, de ugyan csak azon bakot nyuzza, mert
 sem erősbet, helyesbet, és jobbat nem tud rea mondani,
 hanem az mit oda fel az első caputban, hogy tudni illik,
 közbeniáro olyan nem lehet több, kí vérehullásaval ele-
 get tégyen az Iesus Christusnál, hanem az élő szentekről
 is az holtakra akarván argumentálni, ennyihány lo-
 cust hoz elő, szent Palért valo könyörgéseket az hiveknek
 és az házasodnak szolgáiáért. Mint ha ezekre immár ő
 néki nem feleltünk volna ugyan azon első caputban,
 hogy az élőkrol, kikrol paranczolatunk, ígéreünk, és

Ioan. 14. v. 6.
 1 Ioan. 2. v. 2.

H 3 példá

AZ SZENTEKNEK SEGITSEGÜL

példáink vadnak, nem concludálhat az holtakra, olvasáson ott felőle az kegyes olvasó. Hogy pedig az breviára, és az messáléra igazít, arra csak azt mondgyuk, hogy, *Baculus stat in angulo, ergo pluvia futura sunt.* Breviár monsgya, és az Messále, azért igaz: hogy pedig az holt szentek segítségül való hívását Christussal fejezik bé, az Breviárban és Messáleban így: *Per Dominum nostrum Iesum Christum:* mint ha az hűtölenek nem czelekednek ám azt: *Olvasd meg efféle hypocriták felől, mint te-is vagy, mi mond Christus Vrank szent Mathenál: Multi dicunt, nonne per nomen tuum Prophetavimus, de csak azt mondgya nekik, nunquam novi vos.* Ismét: *Non omnes qui dicunt Domine Domine, introibunt in regnum caelorum.* Az ördög is él az szent irással, jól az Christussal, könyörög neki, vallást téves rolla, de azért ugyan ördög, Látodé is olvasó, ha jól fel nem éri az szent irás feltékével, hova kap Pázmány Vram, mint ha mi nállunk sokat fogna az Breviár, Missále, vagy az *officium B. Marie,* maga bizony mi azokat csak olyannak tartjuk mint az fűstör, de még olyan sincz. Az mi pedig innen concludal, hogy sem sz. Petert, sem sz. Pált, sem más egyebet nem kel követsegre fogadnunk, holott maga Christus mindenre elégseges, nem sűnkölködik Czimbora, tars nélkül, noha ezt *per Mimmesin,* hozza elő, mint ha nem ő szavok és értelmek volna, ha nem miénk: de azért, ugyan az Isten lelke mondatya vele, még ha laknék benne, magok sentenciáinak meg hamisítására.

Matt. 7. v. 21-27.

Marc. 4.
Matth. 8. v. 29.

III. Locus

Harmadszor, selette igen szép locusokat hoz elő, melyel az meg holt szenteknek segítségül való hívások, és ez világi dolgokban lévő tudósságok magok ellen rontatik. Esaiasbol az Abraham és Israel példáját. *Abraham nescit nos, et Israel non cognoscit.* Davidbol. *Exibit spiritus eius, et illa die peribunt cogitationes eius nihil noverunt amplius.* Ismét

Nes

Esa. 63. v. 16.

VALO HIVASOKROL.

Nec opus, nec ratio, &c. Sz. Iobbol, Sive nobles sive innobiles fuerunt nihil intelligunt. Ezeket akarná ő el rontani, és i- Pfal. 145. v. 4.
 desto va az ő iók agyátul tekergetni, maga mind nyilván Eccl. 9 v. 10
 valo mondások ezek, az meg holt sentsék felől. Ioh. 14. v. 11.
 Ismerni
 Abraham felől, ugy magyarázza, hogy nem seregni az
 gonossagot, az bünt, quasi verò, mint ha Abraham noha
 nagy sents Atya volt, bátor ne seregte légyenis, bűnnélkül Aug. de Eccl:
 való volt volna ám, holott Sz. Agoston nyilván mon- dog:
 dya, hogy, Nullus sanctus & iustus caret peccato. Sz. Ger. Greg. in lib. 2,
 goly: is így szól effelől: Etiam viri electi in carne constituti si in eap. 2.
 ne peccato esse non possunt. Ostan io Pázmány Vram, nyit- i. Reg.
 nád fel az semedet, f-olvasnád iot megh az Bibliat, meri
 ha látnád, és olyan io Grammaticus volnál, f- tudnád az
 Constructiohoz: is, hiszem az textust ex antecedentibus &
 sequentibus kellene magyarázni, ugy construalni, de talám
 el felejtette az Vrasag veled aze, ha ugy czelekednél, fel
 találnád, hogy Abraham felől, nem in preterito szól Esaiás,
 nem aze mondgya hogy nescivit, sem Israel felől, cognovit,
 mint te tegergeted, hanem in praesenti, nescit & cognoscit, az
 kar penig in futuro nesciat & cognoscit, mint az elót valo i-
 gék meg mutatják, holott így szól az Propheta: Tu enim
 Domine pater noster es. nem praeteritum ám az es, hanem
 praesens. Mert te Vram ugymond, mi Atyánk vagy,
 nem mondgya hogy vólál, ha Abraham nem tud: is, és
 az Israel nem ismer: is minker, nem mondgya hog ismert,
 es tudot. De nem vótted te Pázmány Vram eze esedben.
 De bátor engedgyük meg tenéked, hogy in preterito szól-
 na: is Esaiás, quid tum postea, még sem szolgálta tenéked,
 meri ha még akkor sem ismerte az Isten népét, mikor élt,
 hogy ismerné inkább, hogy tudná halála után mint va-
 gyon dolga az Isten népének, de csak haboz, aërem per-
 cutis, meri látod hogy el vetted az pórt, f- ez az oka, hogy
 az Apocryphus könyvekhez kapdos hogy inkább állat-
 bainád az dolgot, de azok nem szolgálta az hűnek es
 vallás.

Pfal. 145. v. 4.
 Eccl. 9 v. 10
 Ioh. 14. v. 11.

Aug. de Eccl:
 dog:
 Greg. in lib. 2,
 in eap. 2.
 i. Reg.

Roß drammati-
 cus az Pázmányj

Esa. 3:

Más k. de
 aoma bizoimja
 az ezt gondol
 Pázmányj
 ha sents es
 sine ollian
 nagy velle
 az hű mint
 kakuk madar
 nek ed.

az mielőtt nem buda mert az
 his rajzob az Pázmány maganal mig te nem

AZ SZENTEKNEK SEGITSEGÖL

vallásnak ágazatainak confirmálására, mint arról időb felelyeb- is emlekezünk, citállyad bár Syracidest, s. Iobot, Machabæust, és többeket, de mind hyában valo dologh az, nem érü semmit vélek:

Negyedser, hogy Szent Pál az Lystrabéliek imádását meg veté. Sz. Peter, az Cornéliusét. Az Angyal Ianosét, és többek affélék az hol az s. írásban találtnak, azokat sem szenvedheti Pázmány, hanem piszkál benne, ellenek állana ha lehetne, de ugyan csak azoni mondgya itt- is az mit oda fel, hogy tudni illik, ha Istenhez, ugy- mint Teremtőhöz illendo imádást adának nekik, méltán rásták le magokrol, teremtet állatok lévén, s- vallyon kicsoda nem láttya azt által, hogy, az mi Istent illeti azt akarrák ezeknek a dni, holott még áldozatokkal- is akarrák bizonyítani, s- azért mondgya hát s. Pál, hogy nem minkei illet, az az tisztelet, hanem Istent, mert mi- is ti hozzátok hasonló indulata emberek vagyunk. Sz. Peter- is méltán czelekedé, hogy Cornéliust meg szólítá, mert őtet- is tisztelettel akarja vala illetni hogy nem mint illenek. Ianos pedig az Angyal felől, mayd azt itéli vala hogy Christus volna, Angyal formában, s- azért esik le előtte, imádni akarván, erre valo képeft állniya meg őtet. Ne czeleked, ugymond, mert én- is szolgáltsod vagyok. Hol pedig Pázmány az Szentekhez valo könyörgésre kötelestnek mondgya az embereket, ezt három okkal akarván bizonyítani, mely okoknak erősségére egyebet nem tud előhozni, hanem csak azt, hogy kedveseb, es fogamatossab fokaknak esedezése, hogy nem egynek: Mind azok az élő hívekre, es nem az meg holiakra tartoznak, mellyekről mint hogy ez ideig eléget állottunk, itt nem emlekezzerola, nem akarván hiában sor s- aporgatni. Az mit pedig okul vér, az sem mindenkor igaz, mert gyakorta Isten egy embernek könyörgésere- is czelekešik valamit,

mint

III. Locus.

Act. 14. v. 11.

Act. 10. v. 16.

Apoc 19. v. 10.

Eginek könyörget Isten meg halgattya.

1. Reg. 17. v. 21.

& v. 24. 15. 16.

1 Reg. 18.

Gen. 1. v. 33.

VALÓ HIVASOKRÓL.

mint Illyeknek könyörgésére fel támasztá az Sareptabéli
 asszonyállatnak gyermekét, eledelét ugyan annak megh
 baporitá. Illyeknek könyörgésére, bé zárta Isten az eget,
 nagy drágaság és bárásság lón. Abraham könyörgésére
 meg kegyelmez vala Sodomának Gomorhának csak iiz
 igazat találvala-is. Sz. Jacob-is azt mondgya hogy az i-
 gaznak könyörgésének nagy hasna vagy on multa valet
 oratio iusti, nem azt mondgya hoy iustorum in plurali.
 Istenet ha sokan könyörögnek Istennek-is, nem minden-
 kor halgattya megh, mint Ezechielnél mondgya. Si
 Noe, Daniel, Iob, flarent, & orarent, non exaudirem. Sz.
 Iánosnál-is az vagy on írva: Peccatores Deus non ex au-
 dit, mindenek bűnösök peníg. Ez testben élő hívek
 azért illik, hogy egy-málnak fogyatkozoi állapotját,
 búkságét, látván egymásért könyörögienek, kedves-is
 Istennek előtte, maga-is azont paranczolja, igéri-is
 magát az megh halgatásra, mellyet soha az megh holtak
 felől nem olvasunk. Hasontalan hát Pázmány Vram-
 nak minden igyekezeti, akanyan állani az holt bente-
 k segítségül való hívását, és az mi argumentominkra va-
 lo feleleté-is csak *λογος & λογος*

Jacob. 5. v. 19.

Sokaknak kö-
 nyörgéseket
 sem halgattya.
 Ezech. 14 v. 10.
 Ioh. 9. v. 30.

Ezeken az négy rendbéli argumentomokon kü-
 vül nem talált segény többeket, melyben piskállyon,
 maga ha az benti írást olvasta volna, rakva efflele locus-
 sokkal, mellyek rílyák az megh holt bente-
 k segítségül való hívását, és állatják, hogy az, csak Istennek
 tulaydona, őtet illeti, nem terempier állatot. Mi azok
 kat ő néki nem mutogatjuk, ha akaria pörít állatni,
 keresse fel, slássa mit erősihet ellenünk, de hissem
 hogy azok-is csak olyanok lésnek ha mit kezd-is, mint
 az többi:

Ez rövid felelet Páz mány Peter Kalauzzá-
 nak tizen harmadik könyvére, melyben
 az megholt Szenteknek Tiszteltekről és
 segítségül való hívásokról ir. Istennek
 kegyelmességéből, kinek Sz. Fiával és Sz.
 Lelkével, adassék diczőség, Tisztel-
 ség, birodalom, most és mind
 örökké. Amen.

NB:

[Handwritten notes and signatures in Latin and Hungarian script, including names like 'Martijus' and 'Coarctatus', and various signatures and dates.]